

[ Total No. of Question: 10]

SEAT No. -

**SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE**

**And**

**NEW LAW COLLEGE, AHMEDNAGAR**

**First Year LL.B. (Three Year Course)**

**LC 0501 : LEGAL AND CONSTITUTIONAL HISTORY**

**(2017 Pattern) (Semester – I)**

*Time : 03 Hours*

*Max. Marks : 80*

*Introductions to candidates:*

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question carry 15 marks.*
  - 2) Answer any two questions from Part B. Each question carry 10 marks.*
  - 3) Answer questions no. 10 from Part C as directed. Question No. 10 is for 15 marks.*
- 

**PART –A**

**[3X15 =45]**

Q.1) According to some historians, the trial of Nandkumar was a judicial murder”. Do you agree with this statement? Justify your answer with reasons.

Q.2) Write a short note on Provisions of Charter of 1726. Also examine the various changes brought about the charter of 1726.

Q.3) Discuss the administration of justice in the Mayor’s Courts established under the Charter of 1726. What were the changes introduced in it by the Charter of 1753.

Q.4) What do you understand by Adalat System? Discuss judicial reforms that were introduced by Warren Hastings in Bengal, Bihar and Orissa.

Q.5) “A great step forward was taken in the Indian Legal History when the Supreme Court of Judicature was created at Calcutta under the Regulating Act of 1773.” Critically examine the establishment and working of the Supreme Court at Calcutta.

**PART - B**

**[2X10=20]**

Q.6) Describe the main features of Morley-Minto Reforms of 1909.

Q.7) Describe the salient features of the Government of India Act, 1935. Is it correct to say that under this Act the Governor-General was the cornerstone of the entire constitution?

Q.8) “Patna case signifies the chaotic state of administration of justice in the province of Bengal, Bihar and Orissa”. Critically examine the factual setup and decision given by the Supreme Court in Patna Case.

Q.9) Discuss in details the jurisdiction of the Federal Court.

**PART -C**

**[3X5=15]**

1. Charter of 1600: Establishment of East India Company
2. Quit India Movement
3. Dadaji Bhikaji v/s Rukmabai, ILA (1885-18886) 10 Bom 301.
4. Manzur Hasan v/s Muhammad Zaman (1924-1925) 52 IA 61
5. Charlotte Abraham v/s Francis Abhram, 9 MIA 199 (PC)

\*\*\*\*

[Total No. of Question: 10 ]

SEAT No. -

**Ahmednagar Jilha Maratha Vidya Prasarak Samaj's  
NEW LAW COLLEGE, AHMEDNAGAR**

**And**

**SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE**

**First Year LL.B. (Three Year Course)**

**LC 0501 : LEGAL AND CONSTITUTIONAL HISTORY  
(2017 Pattern) (Semester – I)  
( मराठी रूपांतर )**

वेळ : ३ तास

एकूण गुण : ८०

**परीक्षार्थीना सूचना-**

१. **भाग अ** मधील कोणत्याही **तीन प्रश्नांची** उत्तरे द्या. **भाग अ** मधील प्रत्येक प्रश्न १५ गुणांचा आहे.
२. **भाग ब** मधील कोणत्याही **दोन प्रश्नांची** उत्तरे द्या. **भाग ब** मधील प्रत्येक प्रश्न १० गुणांचा आहे.
३. **भाग क** मधील कोणत्याही **तीन संक्षिप्त** टीप लिहा. **भाग क** मधील प्रत्येक प्रश्न ५ गुणांसाठी आहे.
४. उजवीकडील आकडे **पूर्ण गुण** दर्शवतात.

**भाग अ**

**(३X १५= ४५)**

१. “काही इतिहासकारांच्या मते, नंदकुमारचा खटला ही न्यायालयीन हत्या होती”. तुम्ही या विधानाशी सहमत आहात का? तुमचे उत्तर कारणांसह सिध्द करा.
२. सन १९७६ च्या सनदेच्या तरतुदींवर एक छोटी टीप लिहा. तसेच १७२६ च्या सनदेमध्ये झालेल्या विविध बदलांचे परीक्षण करा.
३. १७२६ च्या सनदेनुसार स्थापना करण्यात आलेल्या महापौर न्यायालयांमधील न्याय प्रशासनाची चर्चा करा. १७५३ च्या सनदेने त्यात कोणते बदल केले परीक्षण करा.
४. अदालत प्रणालीद्वारे तुम्हाला काय समजते? बंगाल, बिहार आणि ओरिसा येथे वॉरन हेस्टिंग्जने मांडलेल्या न्यायिक सुधारणांची चर्चा करा.

५. “१७७३ च्या रेग्युलेटिंग ऍक्ट अंतर्गत कलकत्ता येथे सर्वोच्च न्यायालयाची स्थापना झाली तेव्हा भारतीय कायदेशीर इतिहासात एक मोठे पाऊल उचलण्यात आले”. कलकत्ता येथील सर्वोच्च न्यायालयाच्या स्थापनेचे आणि कामकाजाचे परीक्षण करा.

**भाग ब**

**(२X 10= २०)**

६. १९०९ च्या मोर्ले-मिटों सुधारणांच्या मुख्य वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.
७. भारत सरकार कायदा, १९३५ च्या ठळक वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा. या कायदानुसार गव्हर्नर- जनरल हा संपूर्ण राज्यघटनेचा आधारस्तंभ होता असे म्हणणे योग्य आहे का?
८. “पटना प्रकरण बंगला, बिहार आणि ओरिसा प्रांतातील न्यायप्रशासनाची अराजक स्थिती दर्शवते”. पटना प्रकरणात सर्वोच्च न्यायालयाने दिलेला निर्णयाचे परीक्षण करा.
९. फेडरल कोर्टाच्या अधिकारक्षेत्राची तपशीलवार चर्चा करा.

**भाग क**

**(३X ५= १५)**

१. सन १६०० चा सनद: ईस्ट इंडिया कंपनीची स्थापना
२. भारत छोडो आंदोलन
३. दादाजी भिकाजी V/S रुक्माबाई, ILA (1885-1886) 10 Bom 301.
४. मंझूर हसन विरुद्ध मुहम्मद जमान (१९२४-१९२५) 52 IA 61
५. शार्लोट अब्राहम विरुद्ध फ्रान्सिस अब्राहम, 9 MIA 199 (PC)

[ Total No. of Question: 10]

SEAT No. -

**SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE**

**And**

**NEW LAW COLLEGE, AHMEDNAGAR**

**First Year LL.B. (Three Year Course)**

**LC 0502 : FAMILY LAW - I**

**(2017 Pattern) (Semester – I)**

*Time : 03 Hours*

*Max. Marks : 80*

***Introductions to candidates:***

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question carry 15 marks.*
  - 2) *Answer any two questions from Part B. Each question carry 10 marks.*
  - 3) *Answer questions no. 10 from Part C as directed. Question No. 10 is for 15 marks.*
- 

**PART –A**

**[3X15 =45]**

- Q1)** Elucidate the concept, utility and types of Meher. When does Meher become Payable and what are the rights regarding the same available with the wife?
- Q2)** What are the various grounds available for dissolution of marriage under Hindu Marriage Act, 1955, Explain those with examples. ?
- Q3)** What are reasons of bifurcation of schools under Muslim Law? Explain the Schools and sub-schools of Muslim Law. ?
- Q4)** Enumerate the grounds for divorce under Parsi Marriage and Divorce Act, 1935. What is the procedure for Divorce by Mutual Consent?
- Q5)** Discuss the various kinds of Guardians under the Hindu Minority and Guardianship Act, 1956. Explain the rights and duties if all Guardians under the Act.

**PART- B**

**[2X10=20]**

- Q6)** When can the restitution of conjugal rights be claimed under the Hindu Marriage Act, 1955? Discuss with leading case law.
- Q7)** Explain the provisions regarding maintenance of wife under the Hindu Adoptions And Maintenance Act, 1956.
- Q8)** Define 'dower' .Discuss the rights of Muslim wife for her unpaid 'dower.'
- Q9)** Explain the salient features of the Maintenance and Welfare of Parents and Senior Citizens Act, 2007

**PART -C**

**[3X5=15]**

1. Adil, a Parsi male aged 32 wants to marry with Divya a Hindu girl aged 35 who is a Cousin Sister of him. Advise him
2. Himmat married Hindu Male, married again with salma, a beautiful Muslim girl after Converting himself into Muslim religion, what s the validity of this marriage and what is the remedy available to his Hindu wife –Hansa.
3. Sakina Bibi and Shamshad both Muslim, marry under special marriage Act. Shamsad filed suit for divorce. Sakina Bibi wants to make and application for alimony Pendent lite. Advise her.
4. Amita, 28 years old and unmarried Hindu woman wants to adopt a 14 years boy. Advice her.
5. Rustom, Parsi husband converts as Hindu and marries another Hindu woman. Is there Marriage valid?

[Total No. of Question: ]

SEAT No. -

SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE

And

NEW LAW COLLEGE, AHMEDNAGAR

First Year LL.B. (Three Year Course)

**LC 0502 : Family Law - I**

(2017 Pattern) (Semester – I)

( मराठी रूपांतर )

वेळ : ३ तास

एकूण गुण : ८०

परीक्षार्थीना सूचना-

१. भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न १५ गुणांचा आहे.
२. भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न १० गुणांचा आहे.
३. भाग क मधील कोणत्याही तीन संक्षिप्त टीप लिहा. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न ५ गुणांसाठी आहे.
४. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

**भाग अ**

(३X १५= ४५)

१. मेहेरची संकल्पना, उपयुक्तता आणि प्रकार स्पष्ट करा. मेहेर केव्हा देय होते आणि त्याबाबत पत्नीकडे कोणते अधिकार उपलब्ध आहेत?
२. हिंदू विवाह कायदा, १९५५ अंतर्गत विवाह विघटनासाठी कोणती विविध कारणे उपलब्ध आहेत. उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
३. मुस्लिम कायदानुसार शाळांचे विभाजन करण्याचे कारण काय आहे? मुस्लिम कायदाच्या शाळा आणि उपशाळा स्पष्ट करा.
४. पारशी विवाह आणि घटस्फोट कायदा, १९३५ अंतर्गत घटस्फोटासाठी कारणे सांगा. परस्पर संमतीने घटस्फोट घेण्याची प्रक्रिया काय आहे?
५. हिंदू अल्पसंख्याक आणि पालकत्व कायदा, १९५६ अंतर्गत विविध प्रकारच्या पालकांची चर्चा करा. कायदाच्या अंतर्गत पालक असल्यास अधिकार आणि कर्तव्य स्पष्ट करा.

**भाग- ब****(२X 10= २०)**

६. हिंदू विवाह कायदा, १९५५ अंतर्गत वैवाहिक हक्कांची परतफेड कधी केली जाऊ शकते? केस कायदयाशी चर्चा करा.
७. हिंदू दत्तक आणि देखभाल कायदा, १९५६ अंतर्गत पत्नीच्या पालनपोषणाबाबतच्या तरतुदी स्पष्ट करा.
८. 'हुंडा' ची व्याख्या करा. मुस्लिम पत्नीच्या न भरलेल्या हुंडयासाठी तिच्या हक्काची चर्चा करा.
९. पालक आणि ज्येष्ठ नागरिकांची देखभाल आणि कल्याण कायदा, २००७ ची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

**भाग क****(३X ५= १५)**

१. आदिल, ३२ वर्षांचा एक पारशी पुरुष दिव्या या ३५ वर्षांच्या हिंदू मुलीशी लग्न करू इच्छितो जी त्याची चुलत बहीण आहे. त्याला सल्ला द्या.
२. हिम्मतने हिंदू पुरुषाशी लग्न केले, सलमा या सुंदर मुस्लीम मुलीशी स्वतः मुस्लिम धर्म स्वीकारल्यानंतर पुन्हा लग्न केले, या विवाहाची वैधता काय आहे आणि त्याची हिंदू पत्नी हंसासाठी कोणता उपाय उपलब्ध आहे.
३. सकिना बीबी आणि शमशाद हे दोघेही मुस्लिम, विशेष विवाह कायदयानुसार विवाह करतात. शमशादने घटस्फोटासाठी दावा दाखल केला. सकिना बीबीला पॉटगी पेंडेंट लाइटसाठी अर्ज करायचा आहे. तिला सल्ला द्या.
४. अमिता, २८ वर्षांची आणि अविवाहित हिंदू महिलेला १४ वर्षांचा मुलगा दत्तक घ्यायचा आहे. तिचा सल्ला द्या.
५. रुस्तम, पारशी नवरा हिंदू म्हणून धर्मांतर करतो आणि दुस-या हिंदू स्त्रीशी लग्न करतो. तेथे विवाह वैध आहे का?

**\*\*\*\*\***



[ Total No. of Question: 10]

SEAT No. -

**SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE**

**And**

**NEW LAW COLLEGE, AHMEDNAGAR**

**First Year LL.B. (Three Year Course)**

**LC 0503 : LAW OF CONTRACT - I**

**(2017 Pattern) (Semester – I)**

*Time : 03 Hours*

*Max. Marks: 80*

***Introductions to candidates:***

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question carry 15 marks.*
  - 2) Answer any two questions from Part B. Each question carry 10 marks.*
  - 3) Answer any three questions from Part C. Each Question n part C is for 05 marks.*
- 

**PART – A**

**[3X15 = 45]**

- Q1)** Briefly discuss the law relating to communication of offer, acceptance & revocation. Is there any limit of time after which offer & acceptance cannot be revoked?
- Q2)** What is privity of contract? Discuss the doctrine of privity of contract.
- Q3)** What do you understand by performance of contract? State who can demand performance of contract & by whom contract must be performed.
- Q4)** Discuss briefly the modes of discharge of contract.
- Q5)** Explain specific performance of contract & the circumstances in which specific performance may or may not be granted.

**PART – B**

**[2X10 = 20]**

- Q6)** Define Consent. When consent is said to be free. Distinguish between fraud & misrepresentation.
- Q7)** What do you understand by preventive relief? Explain in detail rules regarding granting preventive relief.
- Q8)** Discuss briefly agreement expressly declared to be void under Indian contract Act 1872.
- Q9)** Explain in detail Nature of Minor's Agreement with the help of case law.

**PART – C**

**[2X10 = 20]**

**Q10) Write short notes on (any three)**

- 1) Undue – influence
- 2) Appropriation of Payment
- 3) Ratification of instrument
- 4) Contingent Contract
- 5) Impossibility of performance

[Total No. of Question: 10 ]

SEAT No. -

Savitribai Phule Pune University, Pune

And

New Law College, Ahmednagar

First Year LL.B (Three Year Course) (Semester – I)

LC-0503- Law of Contract – I

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : ३ तास

एकूण गुण : ८०

परीक्षार्थीना सूचना-

१. भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न १५ गुणांचा आहे.
२. भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न १० गुणांचा आहे.
३. भाग क मधील कोणत्याही तीन संक्षिप्त टीप लिहा. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न ५ गुणांसाठी आहे.
४. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग अ

(३X १५)

१. भारतीय करार कायदा, १८७२ च्या तरतुदीनुसार संवादाद्वारे प्रस्ताव, स्विकृती व तसेच प्रस्ताव व स्विकृती रद्द बाबतच्या कायदेशीर तरतुदी स्पष्ट करा. तसेच प्रस्ताव व स्विकृती रद्द (Revocation) करणे बाबत वेळेचे बंधन आहे काय? वेळेचे बंधन असल्यास प्रस्ताव व स्विकृती वेळेमध्ये कधी रद्द करता येतो.
२. करारात्मक संबंध म्हणजे काय? करारात्मक संबंध ह्या संज्ञेबाबत चर्चा करा.
३. कराराची पूर्तता म्हणजे काय स्पष्ट करा? करार पूर्तते करणेसंदर्भात कोण मागणी करवू शकतो व तसेच करार कोण पूर्तता करवू शकतो
४. करार मुक्ततेसाठीचे मार्ग स्पष्ट विषद करा.
५. वशिष्ट कार्यपूर्ती करार बाबत चर्चा करा. कुठल्या परिस्थितीमध्ये कार्यपूर्ती आदेश दिला जाऊ शकतो अथवा दिला जाऊ शकत नाही.

**भाग ब**

**(२ X १०)**

६. 'संमती' ची संकल्पना स्पष्ट करा? संमती हि कधी मुक्त आहे असे म्हणता येईल. फसवणुक व चुकीचे निवदेन मधील फरक स्पष्ट करा.
७. प्रिव्हेन्टीव रिलिफ (Preventive Relief) म्हणजे काय. प्रिव्हेन्टीव रिलिफ देणे संदर्भातील नियम स्पष्ट करा.
८. भारतीय करार कायदा १८७२ अन्वये बेकायदेशीर करार कोणते आहेत ते स्पष्ट करा.
९. अज्ञान व्यक्ती बरोबर झालेल्या कराराचे न्यायालयीन निवाडयासह स्वरुप स्पष्ट करा.

**भाग क**

**(३ X ५)**

१०. खालीलपैकी तीन संक्षिप्त टिपा लिहा.

१. अवाजवी प्रभाव
२. यथायोग्य पैशाचा भरणा
३. दस्तऐवज दुरुस्ती
४. संभाव्य करार (Contingent Contract)
५. करार पूर्ततेबाबतची अशक्यता

[ Total No. of Question: 10]

SEAT No. -

**SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE**

**And**

**NEW LAW COLLEGE, AHMEDNAGAR**

**First Year LL.B. (Three Year Course)**

**LC 0504 : LAW OF CRIMES**

**(2017 Pattern) (Semester – I)**

*Time : 03 Hours*

*Max. Marks : 80*

***Introductions to candidates:***

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question carry 15 marks.*
  - 2) Answer any two questions from Part B. Each question carry 10 marks.*
  - 3) Answer any three questions from Part C. Each Question n part C is for 05 marks.*
- 

**PART-A**

**[3×15=45]**

- Q1)*** Discuss the provision relating to private defense of body under Indian Penal Code. What are its limitations?
- Q2)*** Define Crime. What are the various elements of crime?
- Q3)*** Explain Criminal force and assault in detail. What is difference between criminal force and assault?
- Q4)*** Discuss the provisions relating to unlawful assembly, riot and affray and make distinction between riot and affray under Indian Penal Code.
- Q5)*** Define the offence of defamation. What are the defenses available for the offence of defamation ?

**(PART-B)**

**[2×10=20]**

- Q6)** Discuss the provision regarding abetment to suicide and attempt to commit suicide under Indian Penal Code
- Q7)** Discuss the provisions regarding House Breaking under Indian Penal code.
- Q8)** Discuss the provisions regarding Criminal appropriation and distinguish it from Criminal breach of Trust under Indian Penal Code.
- Q9)** Discuss the offences regarding marriage under Indian Penal Code.

**PART – C**

**Q10) Answer (Any Three) of the following**

**[3×5=15]**

- a) A Voluntarily burns valuable security of belonging to Z to cause wrongful loss to Z. Discuss liability of A
- b) A instigates B to kill C. B refuses to do so. Discuss A' s liability
- c) A and B joint owners of a horse A takes the horse out of B's possession intending to use it and sells the horse and appropriates the whole proceeds to his own use. Discuss A's liability.
- d) A intentionally gives Z a sword –cut sufficient to cause the death of a man in the ordinary course of nature, Z dies in consequence. Discuss A's liberality
- e) A by putting Z in fear of grievous hurt, dishonestly induces Z to sign or affix his seal to a blank paper and deliver it to A. Z signs and delivers the paper to A. Here, as the paper so signed may be converted into a valuable security Discuss A's liability.

[Total No. of Question: 10 ]

SEAT No. -

SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE

And

NEW LAW COLLEGE, AHMEDNAGAR

First Year LL.B. (Three Year Course)

**LC 0504 : LAW OF CRIMES**

(2017 Pattern) (Semester – I)

( मराठी रूपांतर )

वेळ : ३ तास

एकूण गुण : ८०

परीक्षार्थीना सूचना-

१. भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न १५ गुणांचा आहे.
२. भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न १० गुणांचा आहे.
३. भाग क मधील कोणत्याही तीन संक्षिप्त टीप लिहा. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न ५ गुणांसाठी आहे.
४. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग अ

(३X १५= ४५)

खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१. भारतीय दंड संहितेच्या अंतर्गत शरीराच्या खाजगी संरक्षणाशी/बचावाशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा. त्याच्या मर्यादा काय आहेत?
२. गुन्ह्याची व्याख्या करा. गुन्ह्यांचे विविध घटक कोणते आहेत?
३. फौजदारी पात्र बल प्रयोग आणि हल्ल्याचे/हमला तपशीलवार वर्णन करा. फौजदारी पात्र बल प्रयोग आणि हल्ला/हमला यात काय फरक आहे?
४. बेकायदेशीर सभा, दंगल आणि भांडणे यासंबंधीच्या तरतुदींची चर्चा करा आणि भारतीय दंड संहितेअंतर्गत दंगल आणि भांडणे यातील फरक स्पष्ट करा.
५. मानहानीच्या गुन्ह्याची व्याख्या करा. मानहानीच्या गुन्ह्यासाठी कोणते संरक्षण/बचाव उपलब्ध आहे?

खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

६. भारतीय दंड संहिता अंतर्गत आत्महत्येसाठी प्रवृत्त करणे आणि आत्महत्येसाठी प्रयत्न करणे यासंबंधीच्या तरतुदीची चर्चा करा.
७. भारतीय दंड संहिता अंतर्गत घर तोडण्यासंबंधीच्या/ घर फोडी संबंधीच्या तरतुदीची चर्चा करा.
८. मालमत्तेचा अप्रामाणिक गैरवापरच्या/फौजदारी पात्र अपहार तरतुदीची चर्चा करा. आणि भारतीय दंड संहिता अंतर्गत मालमत्तेचा अप्रामाणिक गैरवापर/ फौजदारी पात्र अपहार व विश्वासाचा फौजदारी उल्लंघन/फौजदारी पात्र व्यासभंग यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.
९. भारतीय दंड संहिता अंतर्गत विवाह संबंधीच्या गुन्हायांची चर्चा करा.

१०. खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- अ. ए हा झेड चे चुकीचे नुकसान करण्याच्या हेतूने झेड ची मौल्यवान रोखा/सुरक्षा स्वेच्छेने जाळून टाकते. ए च्या दायित्वाची चर्चा करा.
- ब. ए बी ला सी ला मारण्यासाठी प्रवृत्त करतो. बी असे करण्यास नकार देतो. ए च्या दायित्वाची चर्चा करा.
- क. ए आणि बी घोड्यांचे संयुक्त मालक ए, घोडा वापरण्याच्या इरदयाने बी च्या ताब्यातून घोडा काढून घेतो आणि घोडा विकतो आणि संपूर्ण रक्कम त्याच्या स्वतःच्या वापरासाठी विनियोग करतो. ए च्या दायित्वाची चर्चा करा.
- ड. ए जाणूनबुजून झेड ला तलवारीने कट मारतो. यामुळे झालेल्या जखमेच्या पुरेशी निसर्गाच्या सामान्य ओघात माणसाच्या मृत्यूस कारणीभूत ठरते, परिमाणी झेड चा मृत्यू होतो.ए च्या दायित्वाची चर्चा करा.
- इ. ए गंभीर दुखापत होण्याच्या दृष्टीने झेड ला खाली पाडून, बेईमानपणे झेड ला स्वाक्षरी करण्यास प्रवृत्त करतो किंवा को-या कागदावर त्याचे शिक्का मारतो आणि ए ला देतो. झेड जातो आणि ए ला पेपर देतो. येथे स्वाक्षरी केलेल्या कागदाचे रूपांतर मौल्यवान रोखा/सुरक्षा मध्ये केले जाऊ शकते. ए च्या दायित्वावर चर्चा करा.



[ Total No. of Question: 10]

SEAT No. -

**SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE**

**And**

**NEW LAW COLLEGE, AHMEDNAGAR**

**First Year LL.B. (Three Year Course)**

**LO 0509: INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS - I**  
**(2017 Pattern) (Semester – I)**

*Time : 03 Hours*

*Max. Marks : 80*

***Introductions to candidates:***

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question carry 15 marks.*
  - 2) Answer any two questions from Part B. Each question carry 10 marks.*
  - 3) Answer any three questions from Part C. Each Question n part C is for 05 marks.*
- 

**PART - A**

**[3x15=45]**

- Q1)** Explain the meaning and nature of Trademark. Trace the development of Trademark Law from its origin till TRIPS agreement.
- Q2)** Explain in detail provisions of Lisbon Agreement.
- Q3)** What do you mean by intellectual property? Discuss the need and importance of Intellectual property in contemporary world.
- Q4)** Critically discuss the provisions of Berne Convention for the protection of literary and artistic works.
- Q5)** What is infringement of patent? Discuss various defenses and remedies for infringement of patent.

***P.T.O.***

**PART -B**

**[2x10=20]**

- Q6)** Explain the importance of The Doha Ministerial Conference, 2001.
- Q7)** Discuss the impact of Intellectual Property on the 'Right to food security' and 'Public health'.
- Q8)** Explain the difference between intellectual property and other tangible and intangible properties.
- Q9)** Define Geographical Indications. Discuss the protection of geographical indications under TRIPS.

**PART -C**

**[3x5=15]**

**Q10)** Write Short Notes on (**Any Three**):

- a) Rights of Patent holder.
- b) Well Known Marks.
- c) Social Contract theory.
- d) Compulsory licenses.
- e) Traditional knowledge.

[Total No. of Question: 10 ]

SEAT No. -

SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE

And

NEW LAW COLLEGE, AHMEDNAGAR

First Year LL.B. (Three Year Course)

LO 0509 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS - I

(2017 Pattern) (Semester – I)

( मराठी रूपांतर )

वेळ : ३ तास

एकूण गुण : ८०

परीक्षार्थीना सूचना-

१. भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न १५ गुणांचा आहे.
२. भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न १० गुणांचा आहे.
३. भाग क मधील कोणत्याही तीन संक्षिप्त टीप लिहा. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न ५ गुणांसाठी आहे.
४. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग अ

(३X १५= ४५)

खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

१. ट्रेडमार्कचा अर्थ आणि स्वरूप स्पष्ट करा. सुरुवातीपासून ते TRIPS करारापर्यंत ट्रेड मार्क कायदयाच्या विकासाचा मागोवा घ्या.
२. लिस्बन कराराच्या तरतुदी तपशीलावर स्पष्ट करा.
३. बौद्धिक संपदा म्हणजे काय? समकालीन जगात बौद्धिक मालमत्तेची गरज आणि महत्त्व यावर चर्चा करा.
४. साहित्य आणि कलात्मक कार्यांच्या संरक्षणासाठी बर्न अधिवेशनाच्या तरतुदींवर टीकात्मकपणे चर्चा करा.
५. पेटंटचे उल्लंघन म्हणजे काय? पेटंटच्या उल्लंघनावरील विविध संरक्षण आणि उपायांवर चर्चा करा.

भाग- ब

(२X 10= २०)

खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

६. दोहा मंत्रीस्तरीय परिषद, २००१ चे महत्व स्पष्ट करा.
७. 'अन्न सुरखेचा अधिकार' आणि 'सार्वजनिक आरोग्य' यांवर बौद्धिक संपदेच्या प्रभावाची चर्चा करा.
८. बौद्धिक संपदा आणि इतर मूर्त आणि अमूर्त मालमत्ता यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.
९. भौगोलिक संकेतांची व्याख्या करा. TRIPS भौगोलिक संकेतांच्या संरक्षणाची चर्चा करा.

भाग क

(३X ५= १५)

१०. लहान नोटास लिहा. (कोणत्याही तीन)

- अ. पेटंट धारकाचे अधिकार
- ब. सुप्रसिध्द ट्रेडमार्क
- क. सामाजिक करार सिध्दांत
- ड. सक्तीचे परवाने
- इ. पारंपारिक ज्ञान

[ Total No. of Question: 10]

SEAT No. -

**SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE**

**And**

**NEW LAW COLLEGE, AHMEDNAGAR**

**First Year LL.B. (Three Year Course)**

**LC 0601 : CONSTITUTIONAL LAW I**

**(2017 Pattern) (Semester – II)**

*Time : 03 Hours*

*Max. Marks : 80*

***Introductions to candidates:***

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question carry 15 marks.*
  - 2) Answer any two questions from Part B. Each question carry 10 marks.*
  - 3) Answer any three out of Five questions from Part C. Each question in part C is for 5 marks.*
- 

**PART – A**

**[ 3X15 = 45]**

1. Discuss Dr. B.R. Ambedkar's warning and anxiety about the working of the Constitution.
2. Discuss the various provisions regarding territory of state and union Territory. Discuss critically formation of linguistic states and small states in India.
3. Discuss the concept of State under Article 12 of the Indian Constitution along with the relevant case laws
4. What is Doctrine of police power? Discuss various freedoms and their respective reasonable Restrictions under Article 19 of the Indian Constitution.
5. Discuss the extended view regarding Article 21 after post Maneka Gandhi Case along with relevant case laws.

**PART – B**

**[2X10 = 20]**

6. Discuss the right to Education under the Indian Constitution. What are the salient features of Right to Education Act, 2009
7. Discuss the position of right to property before and after 1978 along with relevant case laws.
8. Discuss fundamental freedom of protection in Respect of Conviction for offenses under the Indian Constitution.
9. Write the critical view on relevancy of caste for reservation to the Backward Classes.

**PART – C**

**[3 X5 = 15]**

10. Write short notes on **any three** of the following –
  - a) Write of Habeas Corpus
  - b) Comparison between Cripp's offer and Wavell plan.
  - c) Public Interest Litigation – Pros and Cons.
  - d) Features of Directive Principles of State Policy
  - e) Procedure of Amendment under the Constitution of India.

[ Total No. of Question: 10]

SEAT No. -

Savitribai Phule Pune University, Pune  
And New Law College, Ahmednagar  
First Year LL.B (Three Year Course) (Semester – II)  
LC-0601- The Constitutional Law – I  
(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : ३ तास

एकूण गुण : ८०

परीक्षार्थीना सूचना-

१. भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न १५ गुणांचा आहे.
२. भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न १० गुणांचा आहे.
३. भाग क मधील कोणत्याही तीन संक्षिप्त टीप लिहा. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न ५ गुणांसाठी आहे.
४. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग अ

१. डॉ. बी. आर. आंबेडकरांनी संविधानाच्या अंमलबजावणी संदर्भात व्यक्त केलेली चिंता आणि दिलेला इशारा यावर चर्चा करा. १५ गुण
२. राज्य आणि केंद्रशासित प्रदेशासंबंधीच्या विविध तरतुदींची चर्चा करा. भारतातील भाषावर प्रांत आणि लहान राज्ये यांच्या निर्मितीची टीकात्मक चर्चा करा. १५ गुण
३. शासन या संकल्पनेची भारतीय राज्यघटनेच्या अनुच्छेद १२ अन्वये संबंधित न्यायलीन निवाड्यांच्या आधारे चर्चा करा. १५ गुण
४. पोलिस अधिकारिता सिध्दांत काय आहे? भारतीय संविधानाच्या कलम १९ अंतर्गत दिलेल्या विविध स्वातंत्र्ये आणि त्याच्या संबंधित वाजवी निर्बंधावर चर्चा करा. १५ गुण
५. अनुच्छेद २१ समंथातील मेनका गांधी न्यायालयीन निवाडयानंतरच्या विस्तारित न्यायालयीन दृष्टिकोनातून संबंधित न्यायालयीन निवाडयासह चर्चा करा. १५ गुण

## भाग- ब

६. भारतीय राज्यघटनेतील शिक्षणाच्या अधिकाराची चर्चा करा. शिक्षणाच्या अधिकाराचा कायदा, २००९ ची ठळक वैशिष्ट्ये विशद करा. १० गुण
७. मालमत्तेच्या अधिकाराची १७७८ पूर्वीची आणि नंतरच्या स्थिती संबंधित न्यायालयीन निवाड्यांच्या आधारे चर्चा करा. १० गुण
८. भारतीय राज्यघटनेतील गुन्ह्यांसाठी दोषी ठरवण्याच्या विरोधात बचावात्मक बाजू मांडण्याच्या मूलभूत स्वातंत्र्यावर चर्चा करा. १० गुण
९. मागासवर्गीय आरक्षण संदर्भातील जातीच्या प्रासंगिकतेवर टीकात्मक टिपणी लिहा. १० गुण

## भाग - क

१. खालीलपैकी कोणत्याही दोनवर टीप लिहा. १० गुण
- अ. देहोपस्थिती याचिका
- ब. क्रिपची ऑफर आणि वेव्हेल योजना यांच्यातील तुलना
- क. जनहित याचिका - साधक आणि बाधक
- ड. राज्याच्या मार्गदर्शक तत्वांची वैशिष्ट्ये
- इ. भारतीय संविधाना अंतर्गत घटनादुरुस्ती संदर्भातील प्रक्रिया



[ Total No. of Question: 10]

SEAT

**SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE**

**And**

**NEW LAW COLLEGE, AHMEDNAGAR**

**First Year LL.B. (Three Year Course)**

**LC 0602 : FAMILY LAW - II**

**(2017 Pattern) (Semester – II)**

*Time : 03 Hours*

*Max. Marks : 80*

*Introductions to candidates:*

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question carry 15 marks.*
  - 2) Answer any two questions from Part B. Each question carry 10 marks.*
  - 3) Answer any three out of Five questions from Part C. Each question in part C is for 5 marks.*
- 

**PART –A**

**[3X15 =45]**

- Q.1) “A Hindu Coparcenary is a creature of Law”-State the Rights of Coparceners with the help of illustration.
- Q.2) Examine the relevance of Doctrine of Notional Partition in the light of Hindu Succession (Amendment) Act, 2005.
- Q.3) Explain the meaning and nature of Right of Pre-emption. Discuss in Detail Subject Matter, Formalities and legal effect of it including grounds of Loss of the Right of Pre-emption.
- Q.4) Explain the Meaning, Definition and Characteristics of Wakf. Discuss the provisions relating to Appointment, Removal, Powers and Duties of Mutawalli.
- Q.5) Discuss the rules relating to distribution of property among Parsis under the Indian Succession Act, 1925.

**PART- B**

**[2X10=20]**

- Q.6) Explain the concept of 'Will and Codicils'. Discuss in details provisions relating to construction of Will under Indian succession Act, 1925.
- Q.7) Explain Marz-ul-Maut. What is the Law regarding death bed gifts and Acknowledgement
- Q.8) Explain details the general principles of inheritance under Muslim Personal Law. Discuss the difference between Sunni and Shia law of inheritance.
- Q.9) Discuss the provisions relating to succession of other than Parsis's property under the Indian Succession Act, 1925 with illustrations.

**PART -C**

**[3X5=15]**

1. 'A' bequeaths all his property to B, except certain stocks and funds which he bequeaths to C. Explain the Kinds of Legatees.
2. 'P' a Parsi male dies intestate leaving behind his father, mother, widow, son and daughter. Distribute his property.
3. A Hindu Female dies intestate leaving behind her a legitimate daughter, an illegitimate son and a step son. Devolve her property.
4. X, an unmarried Hindu female dies intestate. Her real Sister, real brother and stepmother claim shares in the property of X. What will be the shares of each one of them.
5. 'M' an admiral who commands naval forces, but who lives on shore, and only occasionally goes on board his ship. Is he entitled to make privilege will?

[Total No. of Question: 10 ]

SEAT No. -

SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE

And

NEW LAW COLLEGE, AHMEDNAGAR

First Year LL.B. (Three Year Course)

LC 0502 : FAMILY LAW - II

(2017 Pattern) (Semester – II)

( मराठी रूपांतर )

वेळ : ३ तास

एकूण गुण : ८०

परीक्षार्थीना सूचना-

१. भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न १५ गुणांचा आहे.
२. भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न १० गुणांचा आहे.
३. भाग क मधील कोणत्याही तीन संक्षिप्त टीप लिहा. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न ५ गुणांसाठी आहे.
४. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग अ

(३X १५= ४५)

१. “हिंदू भागीदारी हा कायद्याचा घटक आहे.” समर्थनाचे अधिकार सांगा.
२. हिंदू (सुधारणा) अधिनियम, २००५ उत्तराधिकाराच्या प्रकाशात कल्पनात्मक विभाजनाच्या सिद्धांताची प्रासंगिकता तपासा.
३. राइट ऑफ प्री-एम्प्शनचा अर्थ आणि स्वरूप स्पष्ट करा. प्री-एम्प्शनच्या अधिकाराच्या नुकसानाच्या कारणांसह औपचारिकता आणि कायदेशीर परिणाम विषयावर तपशीलवार चर्चा करा.
४. वक्फचा अर्थ, व्याख्या आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. मुतवल्लीची नियुक्ती, काढून टाकणे, अधिकार आणि कर्तव्ये यांच्याशी संबंधित तरतुदींवर चर्चा करा.
५. भारतीय उत्तराधिकार कायदा, १९२५ अंतर्गत पारशी लोकांमध्ये मालमत्तेच्या वितरणाशी संबंधित नियमांची चर्चा करा.

**भाग ब****(२X 10= २०)**

६. 'विल आणि कोडीसिल' ही संकल्पना स्पष्ट करा. संबंधित तरतुदींमध्ये भारतीय उत्तराधिकार अधिनियम, १९२५ अंतर्गत मृत्युपत्राचे तपशीलवार चर्चा करा.
७. मज-उल-मौत स्पष्ट करा. मृत्युशय्येची भेटवस्तू आणि पावती यासंबंधी कायदा काय आहे?
८. मुस्लिम वैयक्तिक कायद्यांतर्गत वारसाच्या सामान्य तत्वांचे तपशील स्पष्ट करा. सुत्री आणि शिया वारसा कायद्यातील फरक काय आहे?
९. भारतीय उत्तराधिकार कायदा, १९२५ पारशी लोकांच्या मालमत्तेव्यतिरिक्त इतर उत्तराधिकाराशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.

**भाग क****(३X ५= १५)**

१. 'अ' त्याची सर्व मालमत्त 'बी' ला देतो, काही साठा आणि निधी वगळता तो 'क' ला देतो. अशी परिस्थितीमध्ये लेगेटीजचे प्रकार स्पष्ट करा.
२. 'पी' एक पारशी पुरुष त्याचे वडील, आई, विधवा, मुलगा, मुलगी आणि मुलगी सोडून मृत्युमुखी पडतो. त्याची मालमत्ता वाटून द्या.
३. हिंदू स्त्रीचा मृत्यू नंतर तिच्या मागे वैध मुलगी, एक अवैध मुलगा आणि एक सावत्र मुलगा आणि एक सावत्र मुलगा राहतात. अशा परिस्थितीमध्ये तिची मालमत्त हस्तांतरित करा.
४. 'एक्स' अविवाहित हिंदू स्त्रीचा मृत्यू झाला. तिची सख्खी बहीण, सख्या भाऊ आणि सावत्र आईचा एक्स च्या मालमत्तेतील शेअर्स मागतात. त्यांच्यापैकी प्रत्येकाचे शेअर्स किती असतील.
५. नौसैनिकांना कमांड देणारा, पण किना-यावर राहणार, आणि फक्त कधीकधी त्याच्या जहाजावर जातो. त्याला विशेषाधिकार इच्छापत्र करण्याचा अधिकार आहे का?

[ Total No. of Question: 10 ]

SEAT

**SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE**

**And**

**NEW LAW COLLEGE, AHMEDNAGAR**

**First Year LL.B. (Three Year Course)**

**LC 0603: LAW OF CONTRACT - II**

**(2017 Pattern) (Semester – II)**

*Time: 03 Hours*

*Max. Marks: 80*

***Introductions to candidates:***

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question carry 15 marks.*
  - 2) Answer any two questions from Part B. Each question carry 10 marks.*
  - 3) Answer any three out of Five questions from Part C. Each question in part C is for 5 marks.*
- 

**PART – A (Any Three)**

**[3X15 = 45]**

- Q1)** Define ‘Unpaid Seller’. Discuss the Rights of Unpaid Seller as against the Goods?
- Q2)** Explain in details the modes of dissolution of a Partnership?
- Q3)** Define contract of sale. Distinguish between sale & Agreement to sell?
- Q4)** Define contract of guarantee. Explain in detail the nature & extent of surety’s liability?
- Q5)** Briefly explain the various modes by which an agency is created?

**PART – B (Any Two)**

**[2X10 = 20]**

- Q6)** What is 'Contract of Agency' What are the different kinds of agent?
- Q7)** What is procedure for registration of partnership & explain effect of non-registration of partnership firm.
- Q8)** Explain in detail the remedies for breach of contract of sale to the seller as against the buyer as well as to buyer as against seller under the sale of Goods Act.
- Q9)** Define Bailment. Discuss the Right & Duties of Bailor.

**PART – C**

**[3X5 = 15]**

**Q10)** Write Short note on (Any Three)

- a) Define Goods
- b) Implied Conditions
- c) Kinds of Agent
- d) Minor admitted to the benefits of partnership
- e) Advantages of limited liability partnership

[Total No. of Question: 10 ]

SEAT No. -

Savitribai Phule Pune University, Pune

And

New Law College, Ahmednagar

First Year LL.B (Three Year Course) (Semester – II)

LC-0603- Law of Contract – II

(2017 Pattern)

(मराठी रुपांतर)

वेळ : ३ तास

एकूण गुण : ८०

परीक्षार्थीना सूचना-

१. भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न १५ गुणांचा आहे.
२. भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न १० गुणांचा आहे.
३. भाग क मधील कोणत्याही तीन संक्षिप्त टीप लिहा. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न ५ गुणांसाठी आहे.
४. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग अ

(१५X३)

१. अनपेड विक्रेताची संज्ञा स्पष्ट करा. अनपेड विक्रेताचे वस्तुच्या विरुद्ध हक्क विशद करा.
२. भागीदारी फर्मच्या विसर्जनाच्या पध्दतीचे तपशीलवार वर्णन करा.
३. 'विक्रिचा करार' संज्ञा स्पष्ट करा व 'सेल' व 'अग्रीमेंट टू सेल' या दोघामधील फरक स्पष्ट करा.
४. हमी कराराची व्याख्या लिहा. हमी करारामध्ये जामीनदाराच्या जबाबदारीचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
५. एजन्सी निर्माण करण्याचे विविध मार्ग स्पष्ट करा.

## भाग ब

(१०X २)

६. एजन्सीचा करार म्हणजे काय? एजन्सीचे विविध प्रकार सांगा.
७. भागीदारी फर्म चा नोंदणीची प्रक्रिया काय आहे व तसेच भागीदारी फर्म ची नोंदणी न केल्याने काम परिणाम होतात ते विषद करा.
८. सेल ऑफ गुडस कायदयान्वये वस्तु विक्री कराराचे उल्लंघन झाल्यास विक्रेत्यास खरेदीदार विरुद्ध व तसेच खरेदीदारास विक्रेता विरुद्ध उपाय (Remedies) प्रदान करण्यात आलेल्या आहेत.
९. बेलमेंट कराराची स्पष्ट संज्ञा स्पष्ट करा व बेलॉर चे हक्क व कर्तव्य विषद करा.

## भाग क

(३X ५)

१०. खालीलपैकी कोणत्याही तीनचे उत्तरे लिहा.

१. “वस्तुची” संज्ञा लिहा
२. “ग्रभित स्थिती”
३. एंजटचे प्रकार
४. भागीदारी फर्ममध्ये लहान मुलास फायदयासाठी समावेश केल्यास कोणते फायदे
५. मर्यादित दायित्व भागीदारीचा फायदा



[ Total No. of Question: 10]

SEAT

**SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE**  
**And**  
**NEW LAW COLLEGE, AHMEDNAGAR**  
**First Year LL.B. (Three Year Course)**  
**LC 0604 : TORT AND CONSUMER PROTECTION LAW**  
**(2017 Pattern) (Semester – II)**

*Time : 03 Hours*

*Max. Marks: 80*

***Introductions to candidates:***

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question carry 15 marks.*
  - 2) Answer any two questions from Part B. Each question carry 10 marks.*
  - 3) Answer any three out of Five questions from Part C. Each question in part C is for 5 marks.*
- 

**PART-A**

**[3×15=45]**

**Q1)** Define negligence. What are the essentials of negligence? Discuss various defenses available to defendant with leading cases.

**Q2)** Define Tort. Discuss the main characteristics of Tort. Distinguish it from contract and crime.

**Q3)** Discuss the maxim “Injuria sine Damnum” and Damnum sine Injuria in detail. What is the difference between “Injuria sine Damnum” and Damnum sine injuria?

**Q4)** Define Nuisance. What are the essentials and kinds of nuisance?

**Q5)** Define Vicarious liability. When master is liable for act of his servant.

**PART-B**

**[2×10=20]**

**Attempt (Any Two) questions**

- Q6)** Discuss malicious prosecution in detail.
- Q7)** Define and distinguish between libel and slander. When slander is actionable per se
- Q8)** Discuss rule laid down in Ryland v. Fletcher in detail
- Q9)** Define Assault and distinguish it from battery.

**PART-C**

**[3×5=15]**

**Q10) Write short Notes on any Three:**

- A) Powers of District commission.
- B) Jurisdiction of State commission.
- C) Object and salient features of Consumer Protection Act.
- D) Restrictive trade practice.
- E) Unfair trade practices.

[Total No. of Question: 10 ]

SEAT No. -

SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE

And

NEW LAW COLLEGE, AHMEDNAGAR

First Year LL.B. (Three Year Course)

LC 0604 : TORT AND CONSUMER PROTECTION LAW

(2017 Pattern) (Semester – II)

( मराठी रूपांतर )

वेळ : ३ तास

एकूण गुण : ८०

परीक्षार्थींना सूचना-

१. भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न १५ गुणांचा आहे.
२. भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न १० गुणांचा आहे.
३. भाग क मधील कोणत्याही तीन संक्षिप्त टीप लिहा. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न ५ गुणांसाठी आहे.
४. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग अ

खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(३X१५) = ४५

१. निष्काळजीपणाची व्याख्या करा. निष्काळजीपणाच्या आवश्यक गोष्टी काय आहेत? प्रतिवादीसाठी उपलब्ध असलेल्या विविध संरक्षण उपायांवर अग्रगण्य प्रकरणांसह चर्चा करा.
२. टॉर्ट परिभाषित करा. टॉर्टच्या मुख्य वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
३. “इंज्युरियासाइनडॅमनम आणि डॅमनमसाइनइंजुरियाची” तपशीलवार चर्चा करा. “इंज्युरियासाइनडॅमनम आणि डॅमनमसाइनइंजुरि” यामध्ये काय फरक आहे.
४. उपद्रव परिभाषित करा. आवश्यक गोष्टी आणि उपद्रव प्रकार काय आहेत.
५. विकृतदायित्व परिभाषित करा. केव्हा मालक त्याच्या सेवकाच्या कृतीसाठी जबाबदार असतो.

**भाग- ब**

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(२X१०) = २०

६. दुर्भावनापूर्ण खटल्याबद्दल तपशीलवार चर्चा करा. (Malicious prosecution)
७. बदनामी आणि निंदायांच्यात परिभाषित आणि फरक करा. जेव्हा निंदास्वतःहून कारवाई करण्या योग्य असते.
८. रायलँडसवि फ्लेचरमध्ये मांडलेल्या नियमाची तपशीलवार चर्चा करा.
९. प्राणघातक हल्ला (assault) परिभाषित करा आणि ते बॅटरीपासून वेगळे करा.

**भाग – क**

१०. खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(३X५) = १५

- अ. जिल्हा ग्राहक तक्रार निवारण आयोग अधिकार
- ब. राज्य आयोगाचे अधिकार क्षेत्र
- क. ग्राहक संरक्षण कायदा ऑब्जेक्ट आणि ठळक वैशिष्ट्ये
- ड. प्रतिबंधात्मक व्यापार सराव
- इ. अनुचित व्यापार पध्दती

\*\*\*\*\*

[Total No. of Question: 10]

SEAT

**SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE**  
**And**  
**NEW LAW COLLEGE, AHMEDNAGAR**  
**First Year LL.B. (Three Year Course)**  
**LO 0609 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS - II**  
**(2017 Pattern) (Semester – II)**

*Time : 03 Hours*

*Max. Marks : 80*

***Introductions to candidates:***

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question carry 15 marks.*
  - 2) *Answer any two questions from Part B. Each question carry 10 marks.*
  - 3) *Answer any three out of Five questions from Part C. Each question in part C is for 5 marks.*
- 

**PART - A**

**[3x15=45]**

- Q1)** Discuss remedies against infringement of registered design.
- Q2)** Trace the history and development of Trade mark law in India.
- Q3)** Discuss the meaning, definition, functions ad characteristics of Geographical Indications.
- Q4)** Explain the powers and functions of various authorities established under the Copyright Act 1957.
- Q5)** Who can apply for the grant of Patent? Discuss the procedure for grant of patent in India.

***P.T.O.***

**PART -B**

**[2x10=20]**

- Q6)** Distinguish between Geographical Indications and Trademarks.
- Q7)** Discuss the law relating to assignment and transmission of Copyright in India.
- Q8)** Write a detailed note on powers of controller of patent in India.
- Q9)** Explain the protection of Trade mark through International Registration under Madrid Protocol.

**PART -C**

**[3x5=15]**

**Q10) Write Short Notes on (Any Three):**

- a) Offences and Penalties under the Protection of Plant Varieties and Farmer's Rights Act 2001.
- b) Well known marks.
- c) Patent of addition
- d) Copyright Societies
- e) Traditional Knowledge.

[Total No. of Question: 10 ]

SEAT No. -

SAVITRIBAI PHULE PUNE UNIVERSITY, PUNE

And

NEW LAW COLLEGE, AHMEDNAGAR

First Year LL.B. (Three Year Course)

LO 0609 : INTELLECTUAL PROPERTY RIGHTS - II

(2017 Pattern) (Semester – II)

( मराठी रूपांतर )

वेळ : ३ तास

एकूण गुण : ८०

परीक्षार्थीना सूचना-

१. भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न १५ गुणांचा आहे.
२. भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न १० गुणांचा आहे.
३. भाग क मधील कोणत्याही तीन संक्षिप्त टीप लिहा. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न ५ गुणांसाठी आहे.
४. उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग अ

(३ X १५ = ४५)

- प्र.१) नोंदणीकृत डिझाइनच्या उल्लंघनाविरुद्ध उपायांवर चर्चा करा.
- प्र.२) भारतातील ट्रेडमार्क कायद्याचा इतिहास आणि विकासाचा मागोवा घ्या.
- प्र.३) भौगोलिक संकेतांचा अर्थ, व्याख्या, कार्य आणि वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
- प्र.४) कॉपीराइट कायदा, १९५७ अंतर्गत स्थापना केलेल्या विविध प्राधिकरणांचे अधिकार आणि कार्य स्पष्ट करा.
- प्र.५) पेटंट मंजूरीसाठी कोण अर्ज करू शकतो? भारतामध्ये पेटंट मंजूर करण्याच्या प्रक्रियेची चर्चा करा.

**भाग- ब**

**[२x१०=२०]**

**प्र.६)** भौगोलिक संकेत आणि ट्रेडमार्क यांच्यातील फरक स्पष्ट करा.

**प्र.७)** भारतातील कॉपीराइटच्या अभिहस्तांकन आणि हस्तांरणाशी संबंधित कायद्याची चर्चा करा.

**प्र.८)** भारतातील पेटंट नियंत्रकाच्या अधिकारांवर तपशीलवार टिप लिहा.

**प्र.९)** मॅड्रीड प्रोटोकॉल अंतर्गत आंतरराष्ट्रीय नोंदणीद्वारे ट्रेड मार्कचे संरक्षण स्पष्ट करा.

**भाग- क**

**[३x५= १५]**

**प्र.१०) लहान नोट्स लिहा (कोणत्याही तीन):**

- ) वनस्पती जाती आणि शेतक-यांच्या हक्कांचे संरक्षण कायदा, २००१ अंतर्गत गुन्हे आणि दंड.
- ब) सुप्रसिद्ध ट्रेडमार्क
- क) पेटंट ऑफ ऑडिशन.
- ड) कॉपीराइट सोसायट्या
- इ) पारंपारिक ज्ञान.



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8869**

[6102]-221

[Total No. of Pages : 4

**Second Year LL.B. (Three Year Course)**

**LC - 0701 : CONSTITUTIONAL LAW - II**

**(2017 Pattern) (Semester - III) (Revised)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C Each question in Part C is for 5 marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

**Q1)** Explain the jurisdiction and superintending power of High Court.

**Q2)** Explain the composition and powers of both Houses of Parliament in India.

**Q3)** Discuss various powers of President of India.

**Q4)** Discuss the composition, powers and principle of collective responsibility of Council of ministers of the Union.

**Q5)** Explain different kinds of emergency provided in Constitution of India.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

**Q6)** What is the procedure of passing a money bill and an ordinary bill in Parliament?

**Q7)** Explain in detail Sarkaria Commission and its report.

**Q8)** Explain the nature of Indian Constitution.

**Q9)** Discuss the appellate jurisdiction of Supreme Court of India.

**PART - C**

**Q10)** Write Short Notes on : (Any three)

**[3×5=15]**

- a) Election Commission of India
- b) Governor's ordinance making power
- c) Vice President
- d) Impeachment proceeding of President of India
- e) Financial Bill

→ → →

Total No. of Questions : 10]

**P8869**

[6102]-221

**Second Year LL.B. (Three Year Course)**

**LC - 0701 : CONSTITUTIONAL LAW - II**

**(2017 Pattern) (Semester - III) (Revised)**

**(मराठी रूपांतर)**

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
  - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
  - 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

**भाग-अ**

**[3×15=45]**

**प्र.1)** उच्च न्यायालयाचे अधिकार क्षेत्र आणि अधीक्षक अधिकार स्पष्ट करा.

**प्र.2)** भारतातील संसदेच्या दोन्ही सभागृहांची रचना आणि अधिकार स्पष्ट करा.

**प्र.3)** भारताच्या राष्ट्रपतींच्या विविध अधिकारांची चर्चा करा.

**प्र.4)** केंद्रीय मंत्रीपरिषदेची रचना, अधिकार आणि सामूहिक जबाबदारीचे तत्त्व यावर चर्चा करा.

**प्र.5)** भारतीय राज्यघटनेत प्रदान केलेल्या विविध प्रकारच्या आणीबाणीचे स्पष्टीकरण द्या.

**प्र.6)** संसदेत धन विधेयक आणि सामान्य विधेयक पास करण्याची प्रक्रिया काय आहे?

**प्र.7)** सरकारिया आयोग आणि त्याचा अहवाल तपशीलवार सांगा.

**प्र.8)** भारतीय राज्यघटनेचे स्वरूप स्पष्ट करा.

**प्र.9)** भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाच्या अपीलीय अधिकार क्षेत्राची चर्चा करा.

**प्र.10)** टिपा लिहा : (कोणत्याही तीन)

[3×5=15]

- अ) भारतीय निवडणूक आयोग
- ब) राज्यपालांच्या अध्यादेशाचे अधिकार
- क) उपराष्ट्रपती
- ड) भारताच्या राष्ट्रपतींच्या महाभियोगाची कार्यवाही
- इ) वित्त विधेयक

→ → →

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8870**

[Total No. of Pages : 4

[6102]-222

**Second Year LL.B. (Three Year Law Course)**

**LAW**

**LC - 0702 : Property Law and Easement  
(2017 Pattern) (Semester - III)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

**Q1)** Define 'Immovable Property'. Distinguish between Movable and Immovable property.

**Q2)** Define 'Gift'? How is a gift effected? When can a gift be suspended or revoked?

**Q3)** What are the liabilities of a mortgagee in possession? What are his remedies when he fails to get possession?

**Q4)** When a person is said to have notice of fact? Mention different kinds of notice giving examples.

**Q5)** What is Customary Easement? State how easementary rights are extinguished and reviewed.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

- Q6)** Explain the Rights and Liabilities of the Parties to an 'Exchange'.
- Q7)** What do you understand by Subrogation and explain the different kinds of subrogation?
- Q8)** What is 'Doctrine of Part Performance'? Discuss the essential conditions for application of 'Doctrine of Part Performance'.
- Q9)** Write a note on the perpetuity rule in relation to gift of property to a class of persons.

**PART - C**

**[3×5=15]**

**Q10)** Write short notes.

- a) Vested and Contingent Interest.
- b) Prescriptive Easement.
- c) Rule against Inalienability
- d) Transfer by Co-owners
- e) Rights of the lessor



Total No. of Questions : 10]

**P8870**

[6102]-222

**Second Year LL.B. (Three Year Law Course)**

**LAW**

**LC - 0702 : Property Law and Easement**

**(2017 Pattern) (Semester - III)**

**(मराठी रूपांतर)**

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
  - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
  - 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 05 गुणांचा आहे.

**भाग-अ**

**[3×15=45]**

**प्र.1)** 'अचल संपत्ती' ची व्याख्या करा. जंगम आणि स्थावर मालमत्तेमध्ये फरक करा.

**प्र.2)** 'भेट' ची व्याख्या करा? भेटवस्तू कशी प्रभावित होते? भेट कधी निलंबित किंवा रद्द केली जाऊ शकते?

**प्र.3)** ताब्यामध्ये गहाण ठेवणाऱ्याचे दायित्व काय आहे? जेव्हा तो ताबा मिळवू शकला नाही तेव्हा त्याचे काय उपाय आहेत?

**प्र.4)** केव्हा एखाद्या व्यक्तीला वस्तुस्थितीची सूचना आहे असे म्हटले जाते? उदाहरण देत विविध प्रकारच्या सूचनांचा उल्लेख करा.

**प्र.5)** प्रथागत इझमेंट म्हणजे काय? इझमेंट हक्क कसे संपवले जातात आणि त्यांचे पुनरावलोकन कसे केले जाते ते सांगा.

प्र.6) 'एक्सचेंज' साठी पक्षांचे अधिकार आणि दायित्व स्पष्ट करा.

प्र.7) सब्रोगेशन द्वारे तुम्हाला काय समजते आणि सब्रोगेशनचे विविध प्रकार स्पष्ट करतात?

प्र.8) 'पार्ट परफॉर्मन्सचा सिद्धांत' म्हणजे काय? 'डॉक्ट्रीन ऑफ पार्ट परफॉर्मन्स' लागू करण्यासाठी आवश्यक अटीची चर्चा करा.

प्र.9) व्यक्तींच्या वर्गाला मालमत्ता भेट देण्याच्या संबंधात शाश्वत नियमावर एक टीप लिहा.

प्र.10) छोट्या नोट्स लिहा.

[3×5=15]

- अ) निहित आणि आकस्मिक स्वारस्य
- ब) प्रिस्क्रिप्टिव्ह इझमेंट
- क) अपरिहार्यतेविरुद्ध नियम
- ड) सह-मालकांद्वारे हस्तांतरण
- इ) पट्टेदाराचे हक्क





Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8872**

[6102]-223

[Total No. of Pages : 4

**Second Year LL.B. (Three Year Law Course)**  
**LC - 0703 : PUBLIC INTERNATIONAL LAW**  
**(2017 Pattern) (Semester - III)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates.*

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer Question. no. 10 from Part C as directed. Question no. 10 is for 15 marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

**Q1)** “International law and Municipal are interrelated”. Comment with the help of various theories

**Q2)** Define ‘State’. What are the different kinds of state?

**Q3)** What are the rights of a state related to territorial sea, Contiguous zone and Exclusive economic zone.

**Q4)** What do mean by ‘Dispute’. Discuss the various coercive means of settlement.

**Q5)** Deliberate structure, power and functions of General assembly of UNO.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

**Q6)** “International law is the vanishing point of the Jurisprudence”. Comment.

**Q7)** Discuss the various sources of International law.

**Q8)** Define ‘Treaty’. Discuss various steps of formation of treaty and explain how treaties are terminated

**Q9)** Describe ‘Asylum’. What are the types of asylum?

**PART - C**

**[3×5=15]**

**Q10)** Write a note on any THREE of the following.

- a) Jus Cogen
- b) State succession
- c) Calvo Clause
- d) Pacta tertiis nec nocent nec prosunt
- e) Extradition



Total No. of Questions : 10]

P8872

[6102]-223

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)  
LC - 0703 : PUBLIC INTERNATIONAL LAW  
(2017 Pattern) (Semester - III)  
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
  - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
  - 3) उत्तर प्रश्न क्र. निर्देशानुसार भाग-क पासून 10. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

**भाग-अ**

[3×15=45]

**प्र.1)** “आंतरराष्ट्रीय कायदा आणि महानगरपालिका एकमेकांशी संबंधित आहेत” विविध सिद्धांतांच्या मदतीने टिप्पणी करा.

**प्र.2)** ‘राज्य’ ची व्याख्या लिहा. राज्याचे विविध प्रकार कोणते आहेत?

**प्र.3)** प्रादेशिक समुद्र, संलग्न क्षेत्र आणि अनन्य आर्थिक क्षेत्राशी संबंधित राज्याचे अधिकार काय आहेत?

**प्र.4)** ‘विवाद’ म्हणजे काय? सेटलमेंटच्या विविध सक्तीच्या माध्यमांची चर्चा करा.

**प्र.5)** युनोच्या (UNO) महासभेची रचना, अधिकार आणि कार्ये यांची माहिती लिहा.

प्र.6) “आंतरराष्ट्रीय कायदा हा न्यायशास्त्राचा लुप्त होणारा बिंदू आहे” टिप्पणी लिहा.

प्र.7) आंतरराष्ट्रीय कायद्याच्या विविध स्रोतांची चर्चा करा.

प्र.8) ‘करार’ ची व्याख्या करा. कराराच्या निर्मितीच्या विविध चरणांवर चर्चा करा आणि करार कसे संपुष्टात आणले जातात ते स्पष्ट करा.

प्र.9) ‘आश्रय’ चे वर्णन लिहा. आश्रय चे विविध प्रकार कोणते आहेत?

भाग-क

प्र.10) खालीलपैकी कोणत्याही तीनवर एक टीप लिहा.

[3×5=15]

- अ) जस कोजेन (Jus Cogen)
- ब) राज्य उत्तराधिकार
- क) कॅल्व्हो क्लॉज
- ड) Pacta tertiis nec nocent nec prosunt
- इ) प्रत्यार्पण



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-8872

[Total No. of Pages : 4

[6102]-224

LL.B.

**Second Year of Three Year Law Course**  
**PROFESSIONAL ETHICS AND CONTEMPT OF COURT**  
**LAW**

**LP - 0704 : Practical Training**  
**(2017 Pattern) (Semester - III) (Paper-I)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 05 marks.*

**PART A**

**[3 × 15 = 45]**

- Q1)** Discuss the provisions relating to Complaint, Appeals & Review for Professional Misconduct under the Advocates Act, 1961.
- Q2)** Explain Senior and other Advocates. What are qualifications and disqualifications for admission of person as Advocate on State Roll under the advocates Act, 1961?
- Q3)** Explain the Composition, Powers and functions of State Bar Council under the Advocates Act, 1961..
- Q4)** What do you mean by Contempt of Court? Explain the origin, development and constitutional validity of the Contempt of Court Act, 1971.
- Q5)** Discuss the provisions relating to Complaint, Defences & Appeal for Contempt of court under the Contempt of Court Act, 1971

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2 × 10 = 20]**

Discuss **any two of the following cases** with brief facts, issues involved, arguments judgement, ratio and your comments.

- Q6)** Himalayan Co-operative Group Housing Society v. Balwan Singh, AIR 2015 SC 2867.
- Q7)** A.S. Mohammed Rafi v. State of Tamil Nadu, AIR 2011 SC 308.
- Q8)** Dr. Subramanian Swamy v. Arun Shourie, AIR 2014 SC 3020.
- Q9)** Pushpaben v. Narandas V. Badiani, AIR 1979 SC 1536.

**PART - C**

**[3 × 5 = 15]**

**Q10) Write short notes on : (Any Three)**

- a) Essential skills for a Lawyer.
- b) Constitution of Committees of Bar Council.
- c) Duties of Advocates.
- d) Contempt by Judges, Magistrate, Lawyers, Companies & others.
- e) Punishment for Contempt of Court.



Total No. of Questions : 10]

P-8872

[6102]-224

LL.B.

Second Year of Three Year Law Course

आयप्रोफेशनल एथिक्स आणि कोर्टाचा अवमान कायदा

LP - 0704 : व्यावहारिक प्रशिक्षण

(2017 Pattern) (Semester - III) (Paper-I)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास ]

[ एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुणांसाठी आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
- 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 05 गुणांचा आहे.

**भाग -- अ**

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) तक्रार, अपील यांच्याशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा अधिवक्ता कायदा, 1961 अंतर्गत.
- प्रश्न 2) वरिष्ठ आणि इतर वकिलांचे स्पष्टीकरण द्या. अधिवक्ता कायदा, 1961 अंतर्गत राज्य रोल्वर अधिवक्ता म्हणून व्यक्तीच्या प्रवेशासाठी पात्रता आणि अपात्रता काय आहेत?
- प्रश्न 3) अधिवक्ता कायदा, 1961 अंतर्गत राज्य बार कौन्सिलची रचना, अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) न्यायालयाच्या अवमान म्हणजे काय? न्यायालयाच्या अवमान अधिनियम, 1971 ची उत्पत्ती, विकास आणि घटनात्मक वैधता स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5) तक्रार, बचाव संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.

**भाग - ब**

[2 × 10 = 20]

खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रकरणांची थोडक्यात तथ्ये, मुद्दे, युक्तिवाद, निकाल, गुणोत्तर आणि तुमच्या टिप्पण्यांसह चर्चा करा.

- प्रश्न 6) हिमालयन को-ऑपरेटिव्ह ग्रुप हाउसिंग सोसायटी वि. बलवान सिंग, AIR 2015 SC 2867.
- प्रश्न 7) AS मोहम्मद रफी विरुद्ध. तामिळनाडू राज्य, AIR 2011 SC 308.
- प्रश्न 8) डॉ. सुब्रमण्यम स्वामी विरुद्ध. अरुण शौरी, AIR 2014 SC 3020.
- प्रश्न 9) पुष्पाबेन विरुद्ध. नारदस व्ही. बडियानी, AIR 1979 SC 1536.

**भाग - क**

[3 × 5 = 15]

- प्रश्न 10) टिपा लिहा. (कोणतेही तीन)
- अ) वकिलासाठी आवश्यक कौशल्ये
- ब) बार कौन्सिलच्या समित्यांची रचना.
- क) वकिलांची कर्तव्ये
- ड) न्यायाधीश, दंडाधिकारी, वकील, कंपन्या यांचा अवमान
- इ) न्यायालयाच्या अवमानासाठी शिक्षा.





Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8873**

[6102]-225

[Total No. of Pages : 4

**Second Year LL.B. (Three Year Law Course)**

**LO - 0705 (A) : COMPARATIVE CONSTITUTIONS**

**(2017 Pattern) (Semester - III)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer question. no. 10 from Part C as directed. The question no. 10 is for 15 marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

- Q1)** Explain the meaning of federalism and federal features. Critically examine concept of federalism in Indian Context.
- Q2)** Elaborately explain the Characteristics of modern Constitutions. How it has made impact on Judicial Review
- Q3)** Explain Evolution and Historical Development of Judicial Review and Explain growth of Indian Constitution under Judicial Review.
- Q4)** Explain the concept of higher law. Discuss the difference between Rule of Law and Higher Law.
- Q5)** Explain importance of fundamental rights under Constitution. Discuss incorporation of fundamental rights under Constitution of India in the light of Bill of Rights.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

- Q6)** Comparative Constitution is an essential tool for understanding the governance systems of other countries.' Write a detail note on the significance and importance of study of Comparative Constitution.
- Q7)** Critically analyse the provision of residuary Power of legislations under Constitution of India.
- Q8)** Comparatively examine the provisions of Amendment in the Constitution of India and compare it with other federal countries.
- Q9)** Discuss the characteristics of Written Constitution. Explain how Written Constitution functions as limitation on Legislative and Judicial Lawmaking. Support your answer with the help of Judicial pronouncements

**PART - C**

**Q10)** Write Short Note : (Any Three)

**[3×5=15]**

- a) Constitutional Law as branch of Public Law
- b) Characteristics of written Constitution
- c) The Common Law Heritage
- d) Co-operative Federalism
- e) Parliamentary Form of Government in India



Total No. of Questions : 10]

P8873

[6102]-225

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LO - 0705 (A) : COMPARATIVE CONSTITUTIONS

(2017 Pattern) (Semester - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधून कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
  - 2) भाग-ब मधून कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
  - 3) भाग-क मधून कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग-अ

[3×15=45]

- प्र.1) संघराज्यवादाचा अर्थ आणि संघराज्य वैशिष्ट्य स्पष्ट करा. भारतीय संदर्भातील संघराज्याच्या संकल्पनेचे गंभीरपणे परीक्षण करा.
- प्र.2) आधुनिक राज्यघटनेची वैशिष्ट्ये विस्तृतपणे सांगा. त्याचा न्यायिक पुनरावलोकनावर कसा परिणाम झाला आहे.
- प्र.3) न्यायिक पुनरावलोकनाची उत्क्रांती आणि ऐतिहासिक विकास स्पष्ट करा आणि न्यायिक पुनरावलोकन अंतर्गत भारतीय राज्यघटनेची वाढ स्पष्ट करा.
- प्र.4) उच्च कायद्याची संकल्पना स्पष्ट करा. कायद्याचे नियम आणि उच्च कायदा यांच्यातील फरकाची चर्चा करा.
- प्र.5) संविधानातील मूलभूत अधिकारांचे महत्त्व स्पष्ट करा. अधिकार विधेयकाच्या प्रकाशात भारतीय राज्यघटनेतील मूलभूत अधिकारांच्या समावेशावर चर्चा करा.

- प्र.6)** तुलनात्मक राज्यघटना हे इतर देशांच्या शासन पद्धती समजून घेण्यासाठी एक आवश्यक साधन आहे. तुलनात्मक राज्यघटनेच्या अभ्यासाचे महत्त्व आणि महत्त्व यावर तपशीलवार टीप लिहा.
- प्र.7)** भारतीय राज्यघटनेतील कायद्यांच्या अवशिष्ट अधिकाराच्या तरतुदीचे गंभीरपणे विश्लेषण करा.
- प्र.8)** भारताच्या राज्यघटनेतील दुरुस्तीच्या तरतुदीचे तुलनात्मक परीक्षण करा आणि इतर संघराज्य देशांशी तुलना करा.
- प्र.9)** लिखित राज्यघटनेच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा. विधायी आणि न्यायिक कायदेनिर्मितीवर मर्यादा म्हणून लिखित संविधान कसे कार्य करते ते स्पष्ट करा. न्यायिक घोषणांच्या मदतीने तुमच्या उत्तराचे समर्थन करा.

**भाग-क**

- प्र.10)** लहान टीप लिहा. (कोणतेही तीन) [3×5=15]
- अ) सार्वजनिक कायद्याची शाखा म्हणून घटनात्मक कायदा
- ब) लिखित राज्यघटनेची वैशिष्ट्ये
- क) सामान्य कायदा वारसा
- ड) सहकारी संघराज्य
- इ) भारतातील संसदीय सरकारचे स्वरूप



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8874**

[Total No. of Pages : 4

[6102]-226

Second Year LL.B. (Three Year Course)

**LO 0706 : INVESTMENT AND SECURITIES LAW**

**(2017 Pattern) (Semester -III)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Attempt any three questions from part A. Each question in part A carries 15 marks.*
- 2) *Attempt any two questions from part B. Each question in part B carries 10 marks.*
- 3) *Attempt any three questions from Part C. Each question in Part C carries 5 marks.*
- 4) *Figures to the right indicate full marks.*

**PART-A**

**[3×15=45]**

**Q1)** State and explain in brief about various new capital market instruments in Indian Securities Market.

**Q2)** Listing of securities with stock exchange is a matter of great importance for companies and investors. Discuss.

**Q3)** Explain general obligation and responsibilities of merchant banker.

**Q4)** What is the regulatory mechanism of Foreign Direct Investment and Foreign Institutional Investors in India?

**Q5)** Elaborate the concept of Depository system in India.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

- Q6)** Discuss Constitution of Securities Appellate Tribunal, and its powers and functions.
- Q7)** What are the various advantages and general obligations of Mutual Funds?
- Q8)** Enumerate the concept of securities and explain the kinds of securities.
- Q9)** Discuss the procedure relating to inspection and investigation of the credit rating agencies.

**PART - C**

**Q10)** Answer any Three

**[3×5=15]**

- a) Models of Depository.
- b) Primary Market.
- c) Provisions relating to Escrow Account.
- d) Debt Market in India.
- e) Indian Depository Receipts.



Total No. of Questions : 10]

**P8874**

[6102]-226

Second Year LL.B. (Three Year Course)

**LO 0706 : INVESTMENT AND SECURITIES LAW**

(2017 Pattern) (Semester -III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग अ मधील कोणतेही तीन प्रश्न करून पाहा. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
  - 2) भाग ब मधील कोणतेही दो प्रश्न करून पाहा. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
  - 3) भाग क मधील कोणतेही तीन प्रश्न करून पाहा. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.
  - 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

भाग - अ

[3×15=45]

**प्र.1)** भारतीय सिक््युरिटीज मार्केटमधील विविध नवीन भांडवली बाजार साधनांविषयी माहिती द्या आणि थोडक्यात स्पष्ट करा.

**प्र.2)** स्टॉक एक्स्चेंजसह सिक््युरिटीजची लिस्टिंग करणे ही कंपनी आणि गुंतवणूकदारांसाठी खूप महत्त्वाची बाब आहे. चर्चा करा.

**प्र.3)** मर्चंट बँकरचे सामान्य दायित्व आणि जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.

**प्र.4)** भारतातील थेट विदेशी गुंतवणूक आणि विदेशी संस्थात्मक गुंतवणूकदार यांची नियामक यंत्रणा काय आहे?

**प्र.5)** भारतातील डिपॉझिटरी प्रणालीची संकल्पना विस्तृत करा.

प्र.6) सिक्युरिटीज अपिलेट ट्रिब्युनलचे संरचना आणि त्याचे अधिकार आणि कार्ये यांची महिती द्या.

प्र.7) म्युच्युअल फंडाचे विविध फायदे आणि सामान्य दायित्वे काय आहेत?

प्र.8) सिक्युरिटीजच्या संकल्पनेचे वर्णन करा आणि सिक्युरिटीजचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.9) क्रेडिट रेटिंग एजन्सीच्या तपासणी आणि तपास संबंधित प्रक्रियेची चर्चा करा.

प्र.10) कोणत्याही तीन टिपा लिहा.

[3×5=15]

- अ) डिपॉझिटरीचे मॉडेल्स
- ब) प्राथमिक बाजार
- क) एस्करो खात्याशी संबंधित तरतुदी
- ड) भारतातील डेब्ट मार्केट
- इ) भारतीय डिपॉझिटरी पावत्या





Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8875**

[Total No. of Pages : 4

[6102]-227

**Second Year LL.B. (Three Year Course)  
LO 0707 : CRIMINAL MINOR ACTS  
(2017 Pattern) (Semester -III)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Attempt any three questions from part A. Each question in part A carries 15 marks.*
- 2) *Attempt any two questions from part B. Each question in part B carries 10 marks.*
- 3) *Attempt any three questions from Part C. Each question in Part C carries 5 marks.*
- 4) *Figures to the right indicate full marks.*

**PART-A**

**[3×15=45]**

- Q1)** Elaborate on the procedure relating to children in conflict with law under the Juvenile Justice (Care and Protection of Children) Act, 2015.
- Q2)** Comment on the powers and duties of police under the Maharashtra Police Act, 1951? Elaborate on the measures to regulate and control the procedure of police force?
- Q3)** Explain the legislative history and the object of the Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act, 1985 with various authorities and officers under the Act.
- Q4)** Discuss the provisions relating to authorization of interception of wire, electronic or oral communication under the Maharashtra Control of organized Crime Act, 1999.
- Q5)** Explain the salient features of the Information Technology Act, 2000. Comment on the exemptions from liability of intermediary in certain cases related to cyber crime.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

- Q6)** Elucidate in detail the appointment of special judges and investigation into cases under the Prevention of Corruption Act, 1988.
- Q7)** Explain the offences, punishments and the procedure of investigation and trial under the Information Technology Act, 2000.
- Q8)** Discuss the special procedure under the Maharashtra Control of Organized Crime Act, 1999 along with changes with the rules of evidence and Criminal Procedure Code?
- Q9)** What are the measures to control and prohibit the smuggling of Narcotic Drugs and Psychotropic Substances? What are the punishments under the Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act 1985?

**PART - C**

**[3×5=15]**

**Q10)** Write Short notes on (Any three):

- a) Child Welfare Committee.
- b) Public Duty and Public Servant under the Prevention of Corruption Act 1988.
- c) Narcotics Control Bureau.
- d) Courts and public prosecutor under MCOCA.
- e) Challenges of cyber crimes.



Total No. of Questions : 10]

**P8875**

[6102]-227

**Second Year LL.B. (Three Year Course)  
LO 0707 : CRIMINAL MINOR ACTS  
(2017 Pattern) (Semester -III)  
(मराठी रूपांतर)**

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग अ मधील कोणतेही तीन प्रश्न करून घ्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
  - 2) भाग ब मधील कोणतेही दोन प्रश्न करून घ्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
  - 3) भाग क मधील कोणतेही तीन प्रश्न करून घ्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.
  - 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

**भाग - अ**

**[3×15=45]**

- प्र.1)** बाल न्याय (मुलांची काळजी आणि संरक्षण) कायदा, 2015 अंतर्गत कायद्याशी संघर्ष करणाऱ्या मुलांशी संबंधित प्रक्रियेचे तपशीलवार वर्णन करा.
- प्र.2)** महाराष्ट्र पोलीस अधिनियम, 1951 अंतर्गत पोलीसांचे अधिकार आणि कर्तव्ये यावर भाष्य करा? पोलीस दलाच्या कार्यपद्धतीचे नियमन आणि नियंत्रण करण्यासाठीच्या उपायांबद्दल तपशीलवार माहिती द्या?
- प्र.3)** कायदेविषयक इतिहास आणि अंमली पदार्थ आणि सायकोट्रॉपिक पदार्थ अधिनियम, 1985 ची वस्तुस्थिती या कायद्यांतर्गत विविध प्राधिकरणे आणि अधिकाऱ्यांसह स्पष्ट करा.
- प्र.4)** वायर, इलेक्ट्रॉनिक किंवा तोंडी इंटरसेप्शनच्या अधिकृततेशी संबंधित तरतुदीवर चर्चा करा महाराष्ट्र संघटित गुन्हेगारी नियंत्रण कायदा, 1999 अंतर्गत संवाद.
- प्र.5)** माहिती तंत्रज्ञान कायदा, 2000 ची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. सायबर गुन्हेगारी संबंधित काही प्रकरणांमध्ये मध्यस्थांच्या दायित्वातून सूट देण्यावर टिप्पणी करा.

प्र.6) विशेष न्यायाधीशांची नियुक्ती आणि भ्रष्टाचार प्रतिबंध कायदा, 1988 अंतर्गत खटल्यांच्या तपासाबाबत तपशीलवार माहिती द्या.

प्र.7) माहिती तंत्रज्ञान कायदा, 2000 अंतर्गत गुन्हे, शिक्षा आणि तपास आणि खटल्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्र.8) महाराष्ट्र संघटित गुन्हेगारी नियंत्रण कायदा, 1999 अंतर्गत पुराव्याचे नियम आणि फौजदारी प्रक्रिया संहिता बदलांसह विशेष कार्यपद्धतीची चर्चा करा?

प्र.9) अंमली पदार्थ आणि सायकोट्रॉपिक पदार्थांच्या तस्करीवर नियंत्रण आणि प्रतिबंध करण्यासाठी कोणते उपाय आहेत? नार्कोटिक ड्रग्स अंतर्गत काय शिक्षा आहेत आणि सायकोट्रॉपिक पदार्थ कायदा 1985.

प्र.10) लहान टिपा. (कोणतेही तीन)

[3×5=15]

- अ) बालकल्याण समिती
- ब) भ्रष्टाचार प्रतिबंधक कायदा 1988 अंतर्गत सार्वजनिक कर्तव्य आणि सार्वजनिक सेवक
- क) नार्कोटिक्स कंट्रोल ब्युरो
- ड) MCOCA अंतर्गत न्यायालये आणि सरकारी वकील
- इ) सायबर गुन्ह्यांची आव्हाने



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-8876

[Total No. of Pages : 4

[6102]-228

S.Y. LL.B. (Semester - III)

(Second Year of Three Year Law Course)

LC 0708 : Cooperative Law

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 Marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 Marks.
- 3) Answer any three questions from Part C as directed. Each question in Part C is for 5.

**PART - A**

Answer any Three.

[3 × 15 = 45]

- Q1) Discuss the classification of societies. Explain the procedure for registration of societies.
- Q2) What are the different rights, privileges, duties, disabilities, and liabilities of members of society.
- Q3) Explain the duties, disabilities, liabilities of, and restrictions on a society.
- Q4) Discuss the powers of cooperative courts and procedure for settlement of disputes.
- Q5) Explain the procedure for liquidation and winding up.

P.T.O.

**PART - B**

**Answer any Two.**

**[2 × 10 = 20]**

- Q6)** Discuss the powers and functions of managing committee.
- Q7)** Explain the conduct of annual general meeting and special general meeting.
- Q8)** Elaborate the growth and development of cooperation through five-year plans.
- Q9)** Discuss the characteristics of a cooperative society.

**PART - C**

**Q10)** Answer any Three Short Notes.

**[3 × 5 = 15]**

- a) Capitalist, socialist and cooperative forms of organisation
- b) NABARD
- c) Important features of Model Byelaws
- d) Who can become a member?
- e) State aid to society.



Total No. of Questions : 10]

P-8876

[6102]-228

S.Y. LL.B. (Semester - III)

(Second Year of Three Year Law Course)

LO 0708 : सहकारी कायदा

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास ]

[ एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येकी प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येकी प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
- 3) निर्देशानुसार भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

कोणतीही तीन उत्तरे द्या.

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) सहकारी संस्थांच्या वर्गीकरणाची चर्चा करा. सहकारी संस्थेची नोंदणी करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) सहकारी संस्थेतील सदस्यांचे विविध अधिकार, विशेषाधिकार, कर्तव्ये, असमर्थता आणि दायित्वे काय आहेत ?
- प्रश्न 3) सहकारी संस्थेची कर्तव्ये, असमर्थता, दायित्वे आणि बंधने स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) सहकारी न्यायालयांचे अधिकारी आणि विवाद निकाली काढण्याच्या प्रक्रियेची चर्चा करा.
- प्रश्न 5) लिक्विडेशन आणि वाइंड अप करण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.

भाग - ब

कोणतीही दोन उत्तरे द्या.

[2 × 10 = 20]

प्रश्न 6) व्यवस्थापकीय समितीचे अधिकार आणि कार्ये यांची चर्चा करा.

प्रश्न 7) वार्षिक सर्वसाधारण सभा आणि विशेष सर्वसाधारण सभेचे आयोजन स्पष्ट करा.

प्रश्न 8) पंचवार्षिक योजनाद्वारे सहकार्याची वाढ आणि विकास विस्तृत करा.

प्रश्न 9) सहकारी संस्थेच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

भाग - क

प्रश्न 10) कोणत्याही तीन टिपा लिहा.

[3 × 5 = 15]

- अ) भांडवलशाही, समाजवादी आणि संघटनेचे सहकारी स्वरूप
- ब) नाबार्ड
- क) मॉडेल बायलॉजची महत्त्वाची वैशिष्ट्ये
- ड) कोण सदस्य होऊ शकतो?
- इ) सहकारी संस्थांना राज्य मदत

ॐ ॐ ॐ



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-9223

[Total No. of Pages : 4

[6102]-229

S.Y. LL.B. (Semester - III)

(Second Year of Three Year Law Course)

LO 0709 : PRIVATE INTERNATIONAL LAW

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) All questions are compulsory.
- 2) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 3) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 4) Answer any three questions from Part C as directed. Each question in Part C is for 5.

**PART - A**

Attempt any Three questions. Each question carries 15 marks. [3 × 15 = 45]

- Q1) Discuss the Nature and Definition of Private International Law. Elaborate the historical development of Private International Law in India.
- Q2) What are the Theories and Sources of Private International Law?
- Q3) Explain the Relations between Private International Law and Public International Law.
- Q4) Elaborate the concept and theories of characterization.
- Q5) Domicile is a connecting factor in application of Private International Law. - Discuss Critically.

P.T.O.

## **PART - B**

**Attempt any Two questions. Each question carries 10 marks. [2 × 10 = 20]**

- Q6)** Elaborate on conceptual discourse of Property in the light of application of Private International Law.
- Q7)** What is the Law of Contractual obligation in the context of Private International Law?
- Q8)** Explain in detail the different kinds of Non Contractual Obligations and jurisdictional issues under Private International law.
- Q9)** What is the law relating to Marriage and Dissolution of marriage in the context of Private International Law?

## **PART - C**

**Q10) Attempt any three Short notes. Each Question Carries 5 marks.**

**[3 × 5 = 15]**

- a) Importance of Hague Conference in Private International Law.
- b) Law relating to Execution of Foreign Judgments by Indian Courts.
- c) Explain in detail the concept of Legitimacy and Legitimization.
- d) Law relating to Recognition of Foreign Divorce in India.
- e) Law relating to the concept of *renvoi*.



Total No. of Questions : 10]

P-9223

[6102]-229

S.Y. LL.B. (Semester - III)

(Second Year of Three Year Law Course)

LO0709 : खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदा

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास ]

[ एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येकी प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येकी प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
- 3) निर्देशानुसार भाग क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग - अ

कोणतीही तीन उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नांना 15 गुण आहेत.

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदाचे स्वरूप आणि व्याख्या विशद करून खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदाचे भारतातील ऐतिहासिक विकासाचे वर्णन करा.
- प्रश्न 2) खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदाचे स्रोत आणि सिद्धान्त सांगा.
- प्रश्न 3) खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदा आणि सार्वजनिक आंतरराष्ट्रीय कायदातील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) व्यक्तिचित्रनाची संकल्पना आणि सिद्धांत विस्तृतपणे सांगा.
- प्रश्न 5) खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदाच्या अंबालबजावणीसाठी अधिवास हा घटक एक महत्वाचा दुवा असतो हे विधान टीकात्मक दृष्टीने विशद करा.

भाग - ब

कोणतीही दोन उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नांना 10 गुण आहेत.

[2 × 10 = 20]

- प्रश्न 6) मालमत्तेची संकल्पना विशद करून त्याची खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदातील अंबलबजावणी स्पष्ट करा.
- प्रश्न 7) करारातून येणाऱ्या जबाबदारीच्या कायदाचे खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदाच्या दृष्टिकोनातून विश्लेषण करा.
- प्रश्न 8) गैरकरारातून येणाऱ्या विविध प्रकारच्या जबाबदाऱ्यांचे विवेचन करून खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदाच्या दृष्टिकोनातून येणाऱ्या अधिकार क्षेत्रसंबंधीच्या अडचणीचा उहापोह करा.
- प्रश्न 9) विवाह आणि घटस्फोटाच्या कायदाचे खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदाच्या दृष्टिकोनातून विश्लेषण करा.

भाग - क

प्रश्न 10) कोणत्याही तीन टिपा लिहा. प्रत्येक प्रश्नांना 5 गुण आहेत.

[3 × 5 = 15]

- अ) खाजगी आंतरराष्ट्रीय कायदाच्या दृष्टिकोनातून हेग परिषदेचे महत्त्व स्पष्ट करा.
- ब) भारतीय न्यायालयामार्फत आंतरराष्ट्रीय न्यायनिवाड्यांची अंबलबजावणी संदर्भातील कायदाचा उहापोह करा.
- क) औरसपणा आणि औरसपणाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- ड) परदेशात होणाऱ्या घटस्फोटाना भारतात मान्यता देणारा कायदा स्पष्ट करा.
- इ) रेनवोई संकल्पना स्पष्ट करा.



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P-9224**

[Total No. of Pages : 4

[6102]-230

**LL.B. (Semester - IV)**  
**(Second Year of Three Years Course)**  
**LC 0801 : Labour & Industrial Law**  
**(2017 Pattern)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answers any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 Marks.*
- 2) *Answers any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 Marks.*
- 3) *Answers any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 Marks.*

**PART - A**

**[3 × 15 = 45]**

- Q1)** Discuss in detail the provisions for the health and welfare of contract labour under the Contract Labour (Regulation and Abolition) Act of 1970.
- Q2)** What are the powers of the Labour and Industrial Court under the Maharashtra Recognition of Trade Unions and Prevention of Unfair Labour Practices Act 1971?
- Q3)** Explain in detail the health and safety measures under the Factories Act, 1948.
- Q4)** Define Wages and Discuss the Objectives of the Minimum Wages Act, 1948 and explain the Procedure Fixation and Revision of Minimum Wages under the Minimum Wages Act, 1948.
- Q5)** Discuss the relevant Constitutional provisions with reference to labour legislation in India.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2 × 10 = 20]**

- Q6)** Historical background of Labour laws in India and after independence, the enacted numerous legislations for the regulation of labour relations and their welfare, Discuss.
- Q7)** Discuss in detail Disciplinary Proceedings in Industries under the Industrial Employment (Standing Orders) Act, 1946.
- Q8)** Discuss the directive principles of state policy concerning labour legislation in India.
- Q9)** Define and Discuss Industry, Industrial Disputes and Settlement of Industrial Disputes under the Industrial Disputes Act, 1947

**PART - C**

**Q10)** Write Short notes on any Three : **[3 × 5 = 15]**

- a) Restrictions on double employment.
- b) Labour laws and economic development.
- c) Doctrine of National Extension.
- d) Wage Theories.
- e) Objectives and Reasons behind introducing the Employee's Compensation Act, 1923.



Total No. of Questions : 10]

P-9224

[6102]-230

LL.B. (Semester - IV)

(Second Year of Three Years Course)

LC 0801 : Labour & Industrial Law

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास ]

[ एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येकी प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येकी प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येकी प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) 1970 च्या कंत्राटी कामगार (नियमन आणि निर्मूलन) कायद्यांतर्गत कंत्राटी कामगारांच्या आरोग्य आणि कल्याणासाठीच्या तरतुदीची तपशीलवार चर्चा करा.
- प्रश्न 2) महाराष्ट्र रिकग्निशन ऑफ ट्रेड युनियन्स आणि प्रिव्हेंशन ऑफ अनफेअर लेबर प्रॅक्टिसेस ऍक्ट 1971 अंतर्गत कामगार आणि औद्योगिक न्यायालयाचे अधिकार काय आहेत?
- प्रश्न 3) कारखाना अधिनियम, 1948 अंतर्गत आरोग्य आणि सुरक्षा उपायांचे तपशीलवार वर्णन करा.
- प्रश्न 4) किमान वेतन कायदा, 1948 च्या उद्दिष्टांवर चर्चा करा आणि किमान वेतन कायदा, 1948 अंतर्गत किमान वेतन निश्चित करणे आणि सुधारणेची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5) भारतातील कामगार कायद्याच्या संदर्भात संबंधित घटनात्मक तरतुदींची चर्चा करा.

- प्रश्न 6) भारतातील कामगार कायदांची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी आणि स्वातंत्र्यानंतर, कामगार संबंधाचे नियमन आणि त्यांच्या कल्याणासाठी अनेक कायदे तयार करण्यात आले, चर्चा करा.
- प्रश्न 7) औद्योगिक रोजगार (स्थायी आदेश) अधिनियम, 1946 अंतर्गत उद्योगांमधील अनुशासनात्मक कार्यवाहीबद्दल तपशीलवार चर्चा करा.
- प्रश्न 8) भारतातील कामगार कायदासंबंधी राज्य धोरणाच्या निर्देशात्मक तत्वांची चर्चा करा.
- प्रश्न 9) औद्योगिक विवाद कायदा, 1947 अंतर्गत उद्योगाची व्याख्या करा. औद्योगिक विवाद आणि औद्योगिक विवादांचे निराकरण स्पष्ट करा.

भाग - क

- प्रश्न 10) कोणत्याही तीन टिपा लिहा. [3 × 5 = 15]
- अ) दुहेरी रोजगारावर निर्बंध
- ब) कामगार कायदे आणि आर्थिक विकास
- क) राष्ट्रीय विस्ताराचा सिद्धांत
- ड) वेतन सिद्धांत
- इ) कर्मचारी भरपाई कायदा, 1923 लागू करण्यामागील उद्दिष्टे आणि कारणे.





Total No. of Questions : 9]

SEAT No. :

**P8877**

[6102]-231

[Total No. of Pages : 4

**Second Year LL.B. (Three Year Course)**

**LC - 0802 : JURISPRUDENCE**

**(2017 Pattern) (Semester - IV)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer question No. 9. from Part C as directed. Each Question No. 9 is for 05 marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

**Q1)** Discuss H. L.A. Hart's contribution to Analytical Positivism.

**Q2)** Define Jurisprudence. Discuss whether 'Jurisprudence is Science'. Explain the relationship of jurisprudence with other social sciences.

**Q3)** Critically examine the significance of 'Legislation' as source of law and explain the merits of Legislation over precedent and custom.

**Q4)** Define ownership. Discuss essentials of ownership and different kinds of ownership.

**Q5)** Critically examine Austin's concept of law and discuss the criticism against Austin's Theory of Law.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

**Q6)** Explain the meaning of property. Discuss various kinds and modes of acquiring property.

**Q7)** "Possession is nine point of ownership". Explain the prepositions by comparing it with the concept of Ownership.

**Q8)** Explain the concept of "Legal Personality" and explain the theories of corporate personality.

**PART - C**

**[3×5=15]**

**Q9)** Write short notes any three.

- a) Classification of titles.
- b) Feminist school- Liberal, Radical and Post-Modern
- c) Marx and Justice, Morality and Human Rights.
- d) Hohfeldian analysis of rights-correlation of rights and duties.
- e) Theories of punishment.



Total No. of Questions : 9]

P8877

[6102]-231

Second Year LL.B. (Three Year Course)

LC - 0802 : JURISPRUDENCE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
  - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
  - 3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 9 चे उत्तर द्या. प्रत्येक प्रश्न क्रमांक 9 हा 5 गुणांचा आहे.

**भाग-अ**

**[3×15=45]**

**प्र.1)** एच.एल.ए. हार्टच्या विश्लेषणात्मक सकारात्मकतेतील वागडानाची चर्चा करा.

**प्र.2)** न्यायशास्त्राची व्याख्या करा. 'न्यायशास्त्र हे विज्ञान आहे का' यावर चर्चा करा. न्यायशास्त्राचा इतर सामाजिक शास्त्रांशी असलेला संबंध स्पष्ट करा.

**प्र.3)** कायद्याचे स्रोत म्हणून 'कायदे' चे महत्त्व गंभीरपणे तपासा आणि कायद्याची योग्यता पूर्वापार आणि प्रथेपेक्षा स्पष्ट करा.

**प्र.4)** मालकीची व्याख्या करा. मालकी आणि मालकीच्या विविध प्रकारच्या आवश्यक गोष्टींवर चर्चा करा.

**प्र.5)** ऑस्टिनच्या कायद्याच्या संकल्पनेचे गंभीरपणे परीक्षण करा आणि ऑस्टिनच्या कायद्याच्या सिद्धांताविरुद्धच्या टीकेवर चर्चा करा.

प्र.6) मालमत्तेचा अर्थ सांगा. मालमत्ता संपादन करण्याच्या विविध प्रकारांची आणि पद्धतींची चर्चा करा.

प्र.7) “ताबा म्हणजे मालकीचे नऊ पॉइंट”. प्रीपोजिशनची मालकी संकल्पनेशी तुलना करून स्पष्ट करा.

प्र.8) “कायदेशीर व्यक्तिमत्व” ची संकल्पना स्पष्ट करा आणि कॉर्पोरेट व्यक्तिमत्वाचे सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.9) कोणत्याही तीन लहान नोट्स लिहा.

- अ) शीर्षकांचे वर्गीकरण
- ब) स्त्रीवादी शाळा-उदारमतवादी, मूलागामी आणि उत्तर-आधुनिक
- क) मार्क्स आणि न्याय, नैतिकता आणि मानवी हक्क
- ड) हक्क आणि कर्तव्यांचे अधिकार-संबंधांचे हॉफेल्डियन विश्लेषण
- इ) शिक्षेचे सिद्धांत



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8878**

[Total No. of Pages : 4

[6102]-232

**Second Year LL.B. (Three Year Law Course)**

**LC - 0803 : LAW OF EVIDENCE**

**(2017 Pattern) (Semester - IV)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *All parts are compulsory.*
- 2) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 3) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 4) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

**Q1)** Discuss the law relating to Estoppel under Indian Evidence Act, 1872.

**Q2)** What is mean by Burden of Proof? Explain the various provisions relating to Burden of Proof under Indian evidence Act, 1872.

**Q3)** What is mean by Dying Declaration? Discuss the evidentiary value of dying declaration.

**Q4)** Define the importance of expert witness and state the various subjects on which expert opinion is admissible.

**Q5)** Discuss the law relating to Privileged communications under Indian Evidence Act, 1872.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

- Q6)** Oral Evidence in all cases must be direct? Explain with suitable examples.
- Q7)** Define the concept of electronic evidence and explain the procedure for admissibility of electronic evidence.
- Q8)** Explain the different kinds of evidence under Indian Evidence Act, 1872.
- Q9)** Discuss the importance and scope of examination of witness under Indian Evidence Act, 1872.

**PART - C**

**[3×5=15]**

**Q10)** Answer the following short notes.

- a) Dumb Witness
- b) Application of Indian Evidence Act, 1872
- c) Presumption as to Legitimacy of Child
- d) Plea of Alibi
- e) Test Identification Parade



Total No. of Questions : 10]

P8878

[6102]-232

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LC - 0803 : LAW OF EVIDENCE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) प्रश्नपत्रिकेतील सर्व भाग सक्तीचे आहेत.
  - 2) भाग-अ मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नास 15 गुण आहेत.
  - 3) भाग-ब मधील कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्नास 10 गुण आहेत.
  - 4) भाग-क मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. प्रत्येक प्रश्नास 5 गुण आहेत.

**भाग-अ**

[3×15=45]

**प्र.1)** भारतीय पुरावा कायदा, 1872 अंतर्गत सुटोपेलशी संबंधित कायद्याची चर्चा करा.

**प्र.2)** तथ्य सिद्ध करण्याची जबाबदारी म्हणजे काय? भारतीय पुरावा कायदा, 1872 अंतर्गत सिद्ध करण्याच्या जबाबदारी संबंधित विविध कायदेशीर तरतुदी स्पष्ट करा.

**प्र.3)** मृतुपुर्व जबाब म्हणजे काय आहे? मृतुपुर्व जबाबाची पुराव्याच्या दृष्टीने असलेले महत्त्व स्पष्ट करा.

**प्र.4)** तज्ञांच्या साक्षीचे महत्त्व परिभाषित करा आणि कोणकोणत्या विषयांवर तज्ञांचे प्रत स्वीकार्य आहे ते सांगा.

**प्र.5)** भारतीय पुरावा कायदा, 1872 अंतर्गत विशेषाधिकार प्राप्त संभाषण संबंधित कायद्याची चर्चा करा.

- प्र.6)** सर्व प्रकरणांमध्ये तोंडी पुरावा प्रत्यक्ष असणे आवश्यक आहे? योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
- प्र.7)** इलेक्ट्रॉनिक पुराव्याची संकल्पना परिभाषित करा आणि इलेक्ट्रॉनिक पुराव्याच्या मान्यतेची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- प्र.8)** भारतीय पुरावा कायदा, 1872 अंतर्गत असलेल्या विविध प्रकारचे पुरावे स्पष्ट करा.
- प्र.9)** भारतीय पुरावा कायदा, 1872 अंतर्गत साक्षीदाराच्या तपासणीचे महत्त्व आणि व्याप्ती याविषयी चर्चा करा.

**भाग-क**

**प्र.10)** खालील प्रश्नांचे संक्षिप्त उत्तर द्या. [3×5=15]

- अ) मुका साक्षीदार
- ब) भारतीय पुरावा कायदा, 1872 कशाला लागू आहे.
- क) मुलाच्या औरसपण बाबत असलेले गृहीतक
- ड) अलिबीची चा बचाव
- इ) ओळख परेड





Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-8879

[Total No. of Pages : 4

[6102]-233

LL.B. - II

(Second Year of Three Year Law Course)

**LP - 0804 : ALTERNATIVE DISPUTE RESOLUTION  
SYSTEM**

**Practical Training Paper-II**

**(2017 Pattern) (Semester - IV)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

**PART - A**

**[3 × 15 = 45]**

Attempt any three of the following :

- Q1)** Explain the procedure for appointment of arbitrator and his powers and responsibilities under the Arbitration and Conciliation Act.
- Q2)** Define the term Conciliation. Explain the role of Conciliator and procedure for reaching amicable settlement under Arbitration and Conciliation Act 1996.
- Q3)** Explain the grounds on which an arbitral award can be set aside under the Arbitration and Conciliation Act.
- Q4)** Explain the procedure laid down for "Conduct of Arbitral Proceedings" under the Arbitration and Conciliation Act 1996.
- Q5)** What are the conditions for enforcement of foreign arbitral award under the New York Convention.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2 × 10 = 20]**

Attempt any two of the following :

- Q6)** What are the various models of dispute resolution? Are they better than the litigation in court? Explain in detail.
- Q7)** Explain negotiation as a form of alternative dispute resolution. Also comment upon types of negotiations.
- Q8)** What do you mean by mediation? Explain the concept of mediation. Comment upon the role of mediator.
- Q9)** Discuss the provisions relating to form and contents of the 'Arbitral Award'.

**PART - C**

**[3 × 5 = 15]**

**Q10)** Write short notes on : (Any THREE)

- a) Distinguish between Arbitration and Conciliation
- b) Lok Adalat
- c) Rule of severability
- d) Termination of arbitral proceeding
- e) Interim measures for Arbitration



Total No. of Questions : 10]

P-8879

[6102]-233

LL.B. - II

(Second Year of Three Year Law Course)

LP - 0804 : ALTERNATIVE DISPUTE RESOLUTION  
SYSTEM

Practical Training Paper-II

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास ]

[ एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुणांसाठी आहे.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
- 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन लघु प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

**भाग - अ**

[3 × 15 = 45]

खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रयत्न करा.

- प्रश्न 1) लवादाची नियुक्ती करण्याची प्रक्रियात्याचे अधिकार आणि जबाबदाऱ्या लवाद आणि सामंजस्य कायद्या 1996 अंतर्गत स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) सलोखा (Conciliation) या शब्दाची व्याख्या करा. अंतर्गत सामंजस्यपूर्ण तोडगा काढण्यासाठी कॉन्सिलिएटरची भूमिका आणि कार्यपद्धती स्पष्ट करा. लवाद आणि सामंजस्य कायदा 1996 अंतर्गत.
- प्रश्न 3) लवाद आणि सामंजस्य कायद्यांतर्गत लवादाचा निवाडा कोणत्या आधारेवर बाजूला ठेवला जाऊ शकतो हे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) लवाद आणि सामंजस्य कायदा 1996 अंतर्गत "लवादाची कार्यवाही" साठी विहित कार्यपद्धती स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5) परदेशी लवादाच्या निवाड्याची अंमलबजावणी करण्यासाठी कोणत्या अटी आहेत न्यूयॉर्क अधिवेशन अंतर्गत.

**भाग - ब**

[2 × 10 = 20]

- खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रयत्न करा.
- प्रश्न 6)** विवाद निराकरणाचे विविध मॉडेल कोणते आहेत? ते कोर्टातील खटल्यापेक्षा चांगले आहेत का? सविस्तर समजावून सांगा.
- प्रश्न 7)** पर्यायी विवादनिराकरणाचा एक प्रकार म्हणून वाटाघाटी स्पष्ट करा. वाटाघाटीच्या प्रकारांवर देखील टिप्पणी द्या.
- प्रश्न 8)** मध्यस्थी म्हणजे काय? मध्यस्थीची संकल्पना स्पष्ट करा. मध्यस्थीच्या भूमिकेवर टिप्पणी करा.
- प्रश्न 9)** 'लवाद निवाडा' च्या फॉर्म आणि सामग्रीशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.

**भाग - क**

[3 × 5 = 15]

- प्रश्न 10)** टिपा लिहा. (खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रयत्न करा)
- अ) लवाद आणि सामंजस्ययामध्ये फरक करा.
- ब) लोकअदालत
- क) विभक्ततेचा नियम
- ड) लवादाची कार्यवाही समाप्त करणे
- इ) लवादासाठी अंतरिम उपाय



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8880**

[Total No. of Pages : 4

[6102]-234

**Second Year LL.B. (Three Year Law Course)**

**LO - 0805 : HUMAN RIGHTS LAW AND PRACTICE**

**(2017 Pattern) (Semester - IV)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) Answer any two questions from Part B Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) Answer any three questions from Part C Each question in Part C is for 5 marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

**Q1)** Describe nature and significance of International bill of Human Rights.

**Q2)** Explain Civil Rights laid down under ICCPR.

**Q3)** Discuss third Generation Human Rights.

**Q4)** Explain Social and Economic status of Women and Children.

**Q5)** Discuss role of UN in the promotion of Human Rights Education.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

- Q6)** Explain HIV/AIDS Patients and LGBTQ and Prisoners as Vulnerable Groups.
- Q7)** Discuss constitution, powers and functions of National Human Rights Commission.
- Q8)** Describe the Committee on elimination of discrimination against Women under CEDAW.
- Q9)** Explain object, nature and scheme of the protection of Human Right Act, 1993.

**PART - C**

**Q10)** Write short notes on (any three):

**[3×5=15]**

- a) Unemployment allowance.
- b) Right to Social Security.
- c) Right to safe and decent environment.
- d) Right to life of unborn.
- e) Meaning and definition of Human Rights Education.



Total No. of Questions : 10]

P8880

[6102]-234

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LO - 0805 : HUMAN RIGHTS LAW AND PRACTICE

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नाची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
  - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नाची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
  - 3) भाग-क मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

**भाग-अ**

**[3×15=45]**

**प्र.1)** आंतरराष्ट्रीय मानवी हक्क विधेयकाचे स्वरूप आणि महत्त्व यांचे वर्णन करा.

**प्र.2)** आयसीसीपीआर अंतर्गत दिलेले नागरी हक्क स्पष्ट करा.

**प्र.3)** तिसऱ्या पिढीच्या मानवी हक्कांवर चर्चा करा.

**प्र.4)** महिला आणि मुलांची सामाजिक आणि आर्थिक स्थिती स्पष्ट करा.

**प्र.5)** मानवाधिकार शिक्षणाच्या प्रचारात युनायटेड नेशन (यू एन) च्या भूमिकेची चर्चा करा.

**प्र.6)** एच आय व्ही/एड्सचे रूग्ण आणि एलजीबीटीक्यू आणि कैदी या असुरक्षित गटाविषयी स्पष्ट माहिती द्या.

**प्र.7)** राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाचे संविधान, अधिकार आणि कार्ये यावर चर्चा करा.

**प्र.8)** सीईडीएडब्ल्यू अंतर्गत महिलांवरील भेदभाव निर्मूलन समितीचे वर्णन करा.

**प्र.9)** मानवी हक्क कायदा, 1993 चा उद्देश, स्वरूप व योजना याची मानवी हक्क संरक्षण विषयी स्पष्टता नमूद करा.

**प्र.10)** थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही तीनवर)

**[3×5=15]**

- अ) बेरोजगारी भत्ता
- ब) सामाजिक सुरक्षिततेचा अधिकार
- क) सुरक्षित आणि सभ्य वातावरणाचा अधिकार
- ड) न जन्मलेल्यांचा जगण्याचा अधिकार
- इ) मानवाधिकार शिक्षणाचा अर्थ आणि व्याख्या





Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8881**

[Total No. of Pages : 4

[6102]-235

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

**LAW**

**LO 0806 : Competition Law  
(2017 Pattern) (Semester -IV)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three question from part A. Each question in part A is for 15 Marks.*
- 2) *Answer any two question from part B. Each question in part B is for 10 Marks.*
- 3) *Answer question no. 10 from part C as directed. The question no 10 is for 15 Marks.*

**PART-A**

**[3×15=45]**

**Q1)** Explain customer, consumer and market. Explain types of market.

**Q2)** Discuss in detail salient features of the MRTP ACT, 1969.

**Q3)** Explain Anti - Competitive Agreements and types of Anti - Competitive agreements.

**Q4)** Discuss in detail Defences against abuse of dominance and the remedies in case of abuse of dominance.

**Q5)** Explain jurisprudence of horizontal, vertical and conglomerate mergers.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

**Q6)** Explain in detail director general of investigation.

**Q7)** Describe consumer law and Competition law.

**Q8)** Discuss Adjudication and Appeals as enforcement mechanisms.

**Q9)** Explain Private equity investments.

**PART - C**

**[3×5=15]**

**Q10)** Write Short notes on (Any three):

- a) Intellectual Property rights and Competition law.
- b) Notification of combinations
- c) Vertical Restraints and Excessive pricing.
- d) Objectives of Competition Act, 2002.
- e) Economic analysis of competition law.



Total No. of Questions : 10]

**P8881**

[6102]-235

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

**LAW**

**LC-0806 : Competition Law  
(2017 Pattern) (Semester -IV)**

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नाची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
  - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नाची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
  - 3) भाग-क मधील प्रश्न क्र. 10 निर्देशानुसार सोडवा. प्रश्न क्र 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3×15=45]

**प्र.1)** ग्राहक, ग्राहक आणि बाजार स्पष्ट करा. बाजाराचे प्रकार स्पष्ट करा.

**प्र.2)** एम.आर.टी.पी. अॅक्ट, 1969 च्या ठळक वैशिष्ट्यांची तपशिलवार चर्चा करा.

**प्र.3)** स्पर्धा विरोधी करार आणि स्पर्धा विरोधी करारांचे प्रकार स्पष्ट करा.

**प्र.4)** वर्चस्वाच्या गैर वापरापासून संरक्षण आणि वर्चस्वाचा गैर वापर झाल्यास उपाय याबद्दल तपशिलवार चर्चा करा.

**प्र.5)** क्षैतिज, अनुलंब आणि विलीनीकरणाचे व्यायशास्त्र स्पष्ट करा.

प्र.6) तपास महासंचालक तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्र.7) ग्राहक कायदा आणि स्पर्धा कायद्याचे वर्णन करा.

प्र.8) अंमलबजावणी यंत्रणा म्हणून निर्णय आणि अपील यांची चर्चा करा.

प्र.9) खाजगी इक्विटी गुंतवणुक स्पष्ट करा.

प्र.10) कोणत्याही तीन वर लहान नोट्स लिहा.

- अ) बौद्धिक संपदा हक्क आणि स्पर्धा कायदा
- ब) संयो जनाची सूचना
- क) अनुलंब प्रतिबंध आणि जास्त किंमत
- ड) स्पर्धा अधिनियम, 2002 ची उद्दिष्टे
- इ) स्पर्धा कायद्याचे आर्थिक विश्लेषण



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8882**

[Total No. of Pages : 4

[6102]-236

**Second Year LL.B. (Three Year Law Course)**

**LAW**

**LO - 0807 : (C) Vulnerable and Disadvantaged Groups and  
Criminal Law  
(2017 Pattern) (Semester - IV)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

**Q1)** Write a detail notes on criminal laws as a tool of social change.

**Q2)** Discuss the legislative history, objectives and scope of the Protection of Civil Rights Act. 1955.

**Q3)** What are the offences and punishments under the Scheduled Caste and Scheduled Tribe (Prevention of Atrocities) Act, 1989.

**Q4)** Define the term 'Dowry' and explain why it is called as a social menace?

**Q5)** What is the procedure for reporting of cases and recording of the statement of child? Discuss the procedure and powers of Special Court, under the POCSO Act of 2012.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

- Q6)** Discuss the legislative history and reasons of the Immoral Traffic (Prevention) Act, 1956.
- Q7)** Write a notes on constitution, tenure and functions of Central Supervisory Board formed under the Pre-Conception and Prenatal Diagnostic Techniques (Prohibition of Sex Selection) Act, 1994.
- Q8)** Discuss the non-application of Anticipatory Bail and Probation of Offence Act, in case of offences of atrocities under the Scheduled Caste and Scheduled Tribe (Prevention of Atrocities) Act, 1989.
- Q9)** Role of Special Court and Special Prosecutor under the Scheduled Caste and Scheduled Tribe (Prevention of Atrocities) Act, 1989.

**PART - C**

**Q10)** Write Short Notes on : (Attempt any three)

**[3×5=15]**

- a) Penalty for giving and taking dowry
- b) Untouchability
- c) Vulnerable Groups
- d) Special Courts under the POCSO Act of 2012
- e) Dowry Prohibition Officer



Total No. of Questions : 10]

P8882

[6102]-236

Second Year LL.B. (Three Year Law Course)

LAW

LO - 0807 : (C) Vulnerable and Disadvantaged Groups and  
Criminal Law

(2017 Pattern) (Semester - IV)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
  - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
  - 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 05 गुणांचा आहे.

**भाग-अ**

[3×15=45]

**प्र.1)** सामाजिक बदलाचे साधन म्हणून फौजदारी कायद्यावर तपशीलवार नोंदी लिहा.

**प्र.2)** नागरी हक्क संरक्षण कायदा 1955 चा कायदेशीर इतिहास, उद्दिष्टे आणि व्याप्ती यावर चर्चा करा.

**प्र.3)** अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) कायदा, 1989 अंतर्गत कोणते गुन्हे आणि शिक्षा आहेत?

**प्र.4)** 'हुंडा' या शब्दाची व्याख्या करा आणि त्याला सामाजिक धोका का म्हटले जाते ते स्पष्ट करा?

**प्र.5)** POCSO (पॉक्सो) कायदांतर्गत प्रकरणांचा अहवाल आणि मुलाचे स्टेटमेंट रेकॉर्ड करण्याची प्रक्रिया काय आहे? 2012 च्या POCSO (पॉक्सो) कायदांतर्गत विशेष न्यायालयाच्या कार्यपद्धती आणि अधिकारांची चर्चा करा.

- प्र.6)** अनैतिक वाहतूक (प्रतिबंध) कायदा, 1956 च्या कायदेशीर इतिहासाची आणि कारणांची चर्चा करा.
- प्र.7)** गर्भधारणापूर्व आणि प्रसवपूर्व निदान तंत्र (लिंग निवड प्रतिबंध) अधिनियम, 1994 अंतर्गत स्थापन केलेल्या केंद्रीय पर्यवेक्षकीय मंडळाची रचना, कार्यकाळ आणि कार्ये यावर टिपा लिहा.
- प्र.8)** अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) कायदा, 1989 अंतर्गत अत्याचाराच्या गुन्ह्यांच्या बाबतीत, अटकपूर्व जामीन आणि गुन्ह्याच्या प्रोबेशन कायदा लागू न करण्याबद्दल चर्चा करा.
- प्र.9)** अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमाती (अत्याचार प्रतिबंध) अधिनियम, 1989 अंतर्गत विशेष न्यायालय आणि विशेष अभियोक्ता यांची भूमिका लिहा.

**भाग-क**

- प्र.10)** छोट्या नोट्स लिहा. (कोणतेही तीन) [3×5=15]
- अ) हुंडा देणे आणि घेणे यासाठी दंड
- ब) अस्पृश्यता
- क) असुरक्षित गट
- ड) 2012 च्या POCSO (पॉक्सो) कायद्यांतर्गत विशेष न्यायालये
- इ) हुंडा प्रतिबंध अधिकारी





Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-8883

[Total No. of Pages : 4

[6102]-237

S.Y. LL.B. (Semester - IV)

(Second Year of Three Year Law Course)

LO 0808 : CIVIL MINOR ACTS

(2017 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any three short notes from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.

**PART - A**

[3 × 15 = 45]

- Q1) Who are the authorities under the Maharashtra Stamp Act, 1958 and their powers, functions and modes of using them?
- Q2) What are the effects of instruments not duly stamped and what are the offences and penalties and procedures given in Maharashtra Stamp Act, 1958?
- Q3) What is dishonour of cheque and what are the Modes of dishonour under The Negotiable Instruments Act, 1881?
- Q4) Describe in detail power of court to allow interest and effect of provisions relating to interest in other statutes under The Interest Act, 1978?
- Q5) What is Negotiable instrument? Explain the types of Negotiable instruments?

P.T.O.

**PART - B**

**[2 × 10 = 20]**

- Q6)** What are the provisions relating to Offence, Penalties and Procedure under The Maharashtra Stamp Act, 1958.
- Q7)** What is presumption and estoppel under the Negotiable Instruments Act, 1881?
- Q8)** Explain in detail rules regarding to the Valuation of Suits and Court Fees, Nature of levy under the The Maharashtra Court Fees Act, 1959.
- Q9)** Explain the provisions relating to negotiable instruments and explain rights and duties of parties to negotiable instruments?

**PART - C**

**Q10)** Write Short Notes on (Any Three) : **[3 × 5 = 15]**

- a) Time of Presentation and place for Registration under The Registration Act, 1908.
- b) Effect of Registration and Non-registration under The Registration Act, 1908.
- c) Penalties in case of dishonour and Criminal liability under The Negotiable Instruments Act, 1881.
- d) Powers of an arbitrator to award interest under The Interest Act, 1978?
- e) Valuation for Suits relating to Land under The Suits Valuation Act, 1887.



Total No. of Questions : 10]

P-8883

[6102]-237

S.Y. LL.B. (Semester - IV)

(Second Year of Three Year Law Course)

LC 0808 : CIVIL MINOR ACTS

(2017 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास ]

[ एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येकी प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येकी प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
- 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1) महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियम, 1958 अंतर्गत अधिकारी आणि त्यांचे अधिकार व कर्तव्ये तसेच मुद्रांक आणि ते वापरण्याची पद्धत सविस्तर लिहा.
- प्रश्न 2) योग्य प्रकारे शिक्षा न मारलेल्या साधनांचे परिणाम काय आहेत? आणि महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियम, 1958 मध्ये गुन्हे, दंड आणि प्रक्रिया या संदर्भातील तरतुदी सविस्तर लिहा.
- प्रश्न 3) धनादेशाचा अनादर म्हणजे काय आणि निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट्स अॅक्ट, 1881 अंतर्गत अनादर करण्याच्या पद्धती काय आहेत?
- प्रश्न 4) द इंटरस्ट अॅक्ट, 1978 अंतर्गत इतर कायद्यांमधील व्याजाशी संबंधित तरतुदींचे परिणाम आणि व्याज संदर्भात परवानगी देण्याच्या न्यायालयाच्या अधिकाराचे तपशीलवार वर्णन करा?
- प्रश्न 5) निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट म्हणजे काय? निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंटचे प्रकार स्पष्ट करा?

- प्रश्न 6) महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियम, 1958 अंतर्गत गुन्हा, दंड आणि प्रक्रियेशी संबंधित काय तरतुदी आहेत?
- प्रश्न 7) निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट ॲक्ट, 1881 अंतर्गत गृहीतके आणि इस्टोपल म्हणजे काय?
- प्रश्न 8) दाव्याचे मूल्यमापन व न्यायालय शुल्क, महाराष्ट्र न्यायालय शुल्क अधिनियम 1959 अन्वये आकारणीचे स्वरूप या संदर्भातील नियम सविस्तरपणे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9) निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंटशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा आणि निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट्ससाठी पक्षांचे अधिकार आणि कर्तव्ये स्पष्ट करा.

- प्रश्न 10) टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) [3 × 5 = 15]
- अ) नोंदणी अधिनियम, 1908 अंतर्गत सादरीकरणाची वेळ आणि नोंदणीसाठी जागा.
- ब) नोंदणी अधिनियम, 1908 अंतर्गत नोंदणी आणि नोंदणी न करण्याचा परिणाम.
- क) निगोशिएबल इन्स्ट्रुमेंट्स ॲक्ट, 1881 अंतर्गत अप्रामाणिक आणि फौजदारी उत्तरदायित्वाच्या बाबतीत दंड.
- ड) व्याज अधिनियम, 1978 अन्वये व्याज देण्याचे लवादाचे अधिकार?
- इ) द सूट व्हॅल्युएशन ॲक्ट, 1887 अंतर्गत जमिनीशी संबंधित खटल्यांचे मूल्यांकन.



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-8884

[Total No. of Pages : 4

[6102]-238

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LO - 0809 : INTERNATIONAL ECONOMIC LAW

(2017 Pattern) (Semester - IV) (Revised Syllabus)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 05 marks.

**PART - A**

[3 × 15 = 45]

Attempt Any Three of the following :

- Q1) Describe in depth the GATT's 1994 Objective Principles for Reducing Tariff and Non-Tariff Barriers to Trade.
- Q2) Explain what is meant by International Economic Law. Examine the connection between domestic and international economic rules.
- Q3) What are the specific tenets of the UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods?
- Q4) Describe how the Asian Development Bank operates as a financial institution.
- Q5) What is the role and the function of the International Bank for Reconstruction and Development (IBRD).

P.T.O.

**PART - B**

**[2 × 10 = 20]**

**Attempt any two of the following :**

- Q6)** What are the Safeguard Measures under GATT 1994 Article XIX?
- Q7)** Describe the function and importance of the International Monetary Fund.
- Q8)** Describe the function of International and Regional Financial Institutions.
- Q9)** Discuss the WTO's current position in International Economic Law.

**PART - C**

**[3 × 5 = 15]**

**Q10) Write short notes on : (Any THREE)**

- a) The Charter of Economic Rights and Duties Law.
- b) Bilateral Investment Treaties.
- c) Uruguay round and its impact on International Economic Law.
- d) Explain in detail the functions BRICS.
- e) Settlement of international disputes under International Economics Law.



Total No. of Questions : 10]

P-8884

[6102]-238

S.Y. LL.B.

(Second Year of Three Year Law Course)

LO - 0809 : INTERNATIONAL ECONOMIC LAW

(2017 Pattern) (Semester - IV) (Revised Syllabus)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास ]

[ एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
- 2) भाग ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
- 3) भाग क मधील कोणत्याही तीन लघु प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग क मधील प्रत्येक प्रश्न 05 गुणांचा आहे.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

भाग अ मधील कोणतेही तीन प्रश्न सोडवा.

- प्रश्न 1) GATT 1994 च्या टॅरिफ कमी करणे आणि व्यापारातील गैर-शुल्क अडथळ्यांशी संबंधित वस्तुनिष्ठ तत्त्वे तपशीलवार स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायदा या शब्दाची व्याख्या करा. राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायदांमधील संबंधावर चर्चा करा.
- प्रश्न 3) वस्तूंच्या आंतरराष्ट्रीय विक्रीच्या करारावरील UN कन्व्हेंशनमध्ये दिलेल्या तत्त्वांचे तपशीलवार वर्णन करा?
- प्रश्न 4) आर्थिक संस्था म्हणून आशियाई विकास बँकेचे कार्य स्पष्ट करा.
- प्रश्न 5) इंटरनॅशनल बँक फॉर रिकन्स्ट्रक्शन अँड डेव्हलपमेंट (IBRD) ची भूमिका आणि कार्य काय आहे.

भाग ब मधील कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

- प्रश्न 6)** GATT 1994 च्या XIX अंतर्गत सुरक्षित रक्षक उपाय काय आहेत.
- प्रश्न 7)** आंतरराष्ट्रीय नाणेनिधीची भूमिका आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 8)** आंतरराष्ट्रीय आणि प्रादेशिक वित्तीय संस्थांची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्रश्न 9)** सध्याच्या काळात आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायद्यातील WTO च्या भूमिकेची चर्चा करा.

- प्रश्न 10)** कोणतीही तीन टिपा लिहा.
- अ) आर्थिक अधिकार आणि कर्तव्य कायद्याची सनद
- ब) द्विपक्षीय गुंतवणूक करार
- क) उरुग्वे फेरी आणि त्याचा आंतरराष्ट्रीय आर्थिक कायद्यावर होणारा परिणाम
- ड) BRICS ची कार्ये तपशीलवार सांगा.
- इ) आंतरराष्ट्रीय अर्थशास्त्र कायद्यांतर्गत आंतरराष्ट्रीय विवादांचे निराकरण





Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8885**

[Total No. of Pages : 4

[6102]-241

Third Year LL.B. (Three Year Course)  
**LC 0901 : CIVIL PROCEDURE CODE**  
(2017 Pattern) (Semester - V)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) Answer any three questions from part A. Each question in part A for 15 marks.
- 2) Answer any two questions from part B. Each question in part B for 10 marks.
- 3) Answer any three questions from Part C. Each question in part C is for Each 05 marks.

**PART-A**

Attempt Any Three.

[3×15=45]

- Q1)** What is meant by Written Statement? What is the effect of not filing any written statement?
- Q2)** “Acknowledgement in writing gives rise to a fresh period of limitation”, Elucidate. What are the requisites of a valid acknowledgement?
- Q3)** Define ‘Summons’. What are the different modes for serving summons under the Civil Procedure Code?
- Q4)** Write a detailed note on jurisdiction and place of suing relating to civil courts.
- Q5)** Who is an ‘Indigent Person’? What is the procedure to be followed in the case of suits filed by such persons?

**P.T.O.**

**PART - B**

Attempt Any Two.

[2×10=20]

**Q6)** How is period of limitation computed in case of disability?

**Q7)** Explain the rules of procedure as regarding withdrawal or compromise of suits.

**Q8)** Briefly explain the various grounds on which a Court Can Review its own judgment.

**Q9)** Explain the provisions of sale in Execution of decree.

**PART - C**

Attempt Any Three.

[3×5=15]

**Q10)** Write short notes.

- a) Rejection of plaint.
- b) Caveat
- c) Easement by prescription
- d) Effect of part payment
- e) Interrogatories



Total No. of Questions : 10]

**P8885**

[6102]-241

**Third Year LL.B. (Three Year Course)**  
**LC 0901 : CIVIL PROCEDURE CODE**  
**(2017 Pattern) (Semester -V)**  
**(मराठी रूपांतर)**

वेळ : 3 तास]

[ एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
  - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
  - 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 05 गुणांचा आहे.

भाग - अ

कोणतेही तीन प्रयत्न करा.

[3×15=45]

**प्र.1)** लेखी विधान म्हणजे काय? कोणतेही लेखी जबाब ने भरल्याने काय परिणाम होतो?

**प्र.2)** “लेखी पोचपावतीमुळे नवीन मर्यादेचा कालावधी वाढते,” स्पष्टीकरण. वैध पावतीसाठी आवश्यक गोष्टी काय आहेत?

**प्र.3)** ‘समन्स’ परिभाषित करा. सिव्हिल प्रोसिजर कोड अंतर्गत समन्स बजावण्याच्या विविध पद्धती काय आहेत?

**प्र.4)** दिवाणी न्यायालयांशी संबंधित दाव्याचे अधिकार क्षेत्र आणि ठिकाण यांवर तपशीलवार नोंद लिहा.

**प्र.5)** ‘निराधार व्यक्ती’ कोण आहे? अशा व्यक्तींनी दाखल केलेल्या दाव्याच्या बाबतीत कोणती प्रक्रिया अवलंबावी लागेल?

भाग - ब

कोणतेही दोन प्रयत्न करा.

[2×10=20]

प्र.6) अपंगत्वाच्या बाबतीत मर्यादा कालावधीची गणना कशी केली जाते?

प्र.7) दावे मागे घेण्याबाबत किंवा तडजोड करण्यासंदर्भात प्रक्रियेचे नियम स्पष्ट करा.

प्र.8) न्यायालय ज्या विविध कारणांवरून स्वतः च्या निर्णयाचे पुनरावलोकन करू शकते ते थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.9) डिक्रीच्या अमलबजावणीमध्ये विक्रीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

भाग - क

कोणतेही तीन प्रयत्न करा.

[3×5=15]

प्र.10) लहान नोट्स लिहा.

- अ) दावा नाकारणे
- ब) नोटीस
- क) प्रिस्क्रिप्शनद्वारे सुलभता
- ड) भाग पेमेंटचा प्रभाव
- इ) चौकशी करणारे



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8886**

[Total No. of Pages : 4

[6102]-242

**Third Year LL.B. (Three Years Course)**

**LC - 0902 : INTERPRETATION OF STATUTES**

**(2017 Pattern) (Semester - V)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

**Q1)** Describe the various modes of interpretation of the Constitution.

**Q2)** Explain the aims and objectives of the General Clauses Act.

**Q3)** Discuss the importance of external aid in interpretation of statutes.

**Q4)** What is Mischief Rule? Discuss the rule with the help of decided case laws.

**Q5)** State and explain the deference between Remedial and Penal statutes.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

- Q6)** Explain the interpretation of statutes affecting jurisdiction of courts.
- Q7)** Explain the concepts Conjunctives and Disjunctives with the help of cases.
- Q8)** Discuss the role of commencement and operation of statutes under interpretation of statutes.
- Q9)** Explain the significance of expiry and repealing of statutes.

**PART - C**

**Q10)** Write a note on any THREE. **[3×5=15]**

- a) Vicarious Liability
- b) Committee report
- c) Parliamentary history
- d) Mandatory statutes
- e) International convention



Total No. of Questions : 10]

P8886

[6102]-242

Third Year LL.B. (Three Years Course)

LC - 0902 : INTERPRETATION OF STATUTES

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
  - 2) भाग-ब मधील कोणतेही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
  - 3) भाग-क मधील कोणतेही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) राज्यघटनेच्या व्याख्येच्या विविध पद्धतींचे वर्णन करा.

प्र.2) सामान्य कलम कायद्याची हेतू आणि उद्दिष्ट स्पष्ट करा.

प्र.3) पुतळ्यांचा अर्थ लावण्यासाठी बाह्य मदतीचे महत्त्व चर्चा करा.

प्र.4) मिस्चीफ रूल म्हणजे काय? ठरलेल्या केस कायद्यांच्या मदतीने नियमावर चर्चा करा.

प्र.5) उपचारात्मक आणि दंडात्मक कायदे यांच्यातील फरक सांगा आणि स्पष्ट करा.

**प्र.6)** न्यायालयांच्या अधिकारक्षेत्रावर परिणाम करणाऱ्या कायद्यांचा अर्थ स्पष्ट करा.

**प्र.7)** केसांच्या मदतीने Conjunctives आणि Disjunctives या संकल्पना स्पष्ट करा.

**प्र.8)** कायद्याच्या व्याख्या अंतर्गत कायदे सुरू होण्याच्या आणि चालवण्याच्या भूमिकेची चर्चा करा.

**प्र.9)** कायदे संपष्टात आणणे आणि रद्द करणे याचे महत्त्व स्पष्ट करा.

**भाग-क**

**प्र.10)** कोणत्याही तीन वर एक टीप लिहा.

[3×5=15]

- अ) विकृत दायित्व
- ब) समितीचा अहवाल
- क) संसदीय इतिहास
- ड) अनिवार्य कायदे
- इ) आंतरराष्ट्रीय अधिवेशन





Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8887**

[Total No. of Pages : 4

[6102]-243

**Third Year LL.B. (Three Years Course)  
LC - 0903 : ENVIRONMENTAL LAW  
(2017 Pattern) (Semester - V) (Revised)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

**Q1)** Discuss the impact of Earth Summit - II, 1997 on Indian legal system.

**Q2)** Define Environment. Explain the various causes and effects of noise pollution.

**Q3)** Explain briefly The National Forest Policies of 1952 and 1988.

**Q4)** Explain the various protective constitutional provisions for protection of Environment.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

- Q5)** Explain the significance of World Summit on Sustainable Development, 2002 in India.
- Q6)** Explain briefly following Environment Protection Rules briefly -
- Guidelines for Eco-Sensitive Zones around Protected Areas.
  - Hazardous Wastes (Management and Handling) Rules.
- Q7)** Explain briefly Fundamental Rights, Directive Principles of State Policies, Fundamental Duties, Implementation of International obligations on Environment protection.
- Q8)** Explain the concept of 'forest-produce' and state the provisions relating to protected forests under the Forest Act 1997.
- Q9)** Explain the role of judiciary through PIL in protection of Environment through landmark judgements.

**PART - C**

**[3×5=15]**

**Q10)** Write a note on any THREE.

- Water Pollution
- Polluter Pay Principle
- Nuisance
- Global Warming
- National green tribunal



Total No. of Questions : 10]

P8887

[6102]-243

Third Year LL.B. (Three Years Course)  
LC - 0903 : ENVIRONMENTAL LAW  
(2017 Pattern) (Semester - V) (Revised)  
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.
  - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.
  - 3) निर्देशानुसार भाग-क पासून 10 प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) भारतीय कायदेशीर प्रणालीवर अर्थ समिट - II, 1997 च्या प्रभावाची चर्चा करा.

प्र.2) पर्यावरणाची व्याख्या करा. ध्वनी प्रदूषणाची विविध कारणे आणि परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.3) 1952 आणि 1988 ची राष्ट्रीय वन धोरणे थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.4) पर्यावरणाच्या संरक्षणासाठी विविध संरक्षणात्मक घटनात्मक तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.5) भारतात शाश्वत विकास, 2002 वर जागतिक शिखर परिषदेचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.6) पर्यावरण संरक्षण नियमांचे थोडक्यात वर्णन करा.

- अ) संरक्षित क्षेत्रांभोवती इको-सेन्सिटिव्ह झोनसाठी मार्गदर्शक तत्त्वे
- ब) घातक कचरा (व्यवस्थापन आणि हाताळणी) नियम

प्र.7) मूलभूत अधिकार, राज्याच्या धोरणांची मार्गदर्शक तत्त्वे, मुलभूत कर्तव्ये, पर्यावरण संरक्षणावरील आंतरराष्ट्रीय दायित्वांची अंमलबजावणी थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.8) 'वन-उत्पादन' ही संकल्पना स्पष्ट करा आणि वन अधिनियम 1997 अंतर्गत संरक्षित जंगलांशी संबंधित तरतुदी सांगा.

प्र.9) महत्त्वाचे निकालांद्वारे पर्यावरणाच्या संरक्षणासाठी जनहित याचिकाद्वारे न्यायपालिकेची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.10) कोणत्याही तीन वर टिपा लिहा.

[3×5=15]

- अ) जल प्रदूषण
- ब) प्रदूषणकारी वेतन तत्त्व
- क) उपद्रव
- ड) जागतिक तापमानवाढ
- इ) राष्ट्रीय हरित न्यायाधिकरण



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8888**

[6102]-244

[Total No. of Pages : 4

**Third Year LL.B. (Three Year Course)**

**LP - 0904 : DRAFTING, PLEADING AND CONVEYANCE**

**(2017 Pattern) (Semester - V) (Practical Training Paper - III)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C Each question in Part C is for 5 marks.*
- 4) *Figures to the right indicate full marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

**Q1)** Draft a sale deed of flat in the Society belonging to Mr A to Mr. B.

**Q2)** Mr. L have sold machinery to M/s J. The concerned company has not paid balance amount on pretext that the quality of machinery is not satisfactory. Draft a suit for recovery of money due for Mr. L.

**Q3)** Draft a written statement in suit for specific performance for purchase of agricultural land. The draft should include counter claim

**Q4)** Draft a criminal complaint on behalf of Mr. K (tenant). Mr. F (landlord) had severely beaten Mr. K as he was not willing to vacate the rented premises

**Q5)** Draft a writ of mandamus in High Court of Bombay under Art 14 of Constitution of India

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

- Q6)** Draft a suit for declaration of share and partition of Hindu Joint Family Property
- Q7)** Draft a Public Notice for inviting objections to sale deed of an open land in Urban area
- Q8)** Draft a partnership deed between four individuals who intend to start business of Promoter and Builder
- Q9)** Mrs. Y intends to gift her immovable property to Orphanage. Draft a gift deed for her.

**PART - C**

**Q10)** Write drafts on (any three)

**[3×5=15]**

- a) Will
- b) Affidavit
- c) Notice U/s 80 of CPC
- d) Acknowledgement
- e) Indemnity bond



Total No. of Questions : 10]

P8888

[6102]-244

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LP - 0904 : DRAFTING, PLEADING AND CONVEYANCE

(2017 Pattern) (Semester - V) (Practical Training Paper - III)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधून कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण असतात.
  - 2) भाग-ब मधून कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण असतात.
  - 3) भाग-क निर्देशानुसार प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न 10 मध्ये एकूण 15 गुण आहेत.
  - 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

**भाग-अ**

[3×15=45]

**प्र.1)** मिस्टर बी यांना मिस्टर ए यांचा सोसायटी मधील फ्लॉट विकत घ्यायचा आहे, तर त्याचा दस्त बनवा.

**प्र.2)** श्री एल यांनी मेसर्स जे यांना यंत्रसामग्री विकली. संबंधित कंपनीने यंत्रसामग्रीची गुणवत्ता समाधानकारक नसल्याचे कारण सांगून शिल्लक रक्कम भरली नाही. श्री.एल. साठी देय रक्कमेच्या वसुलीसाठी खटल्याचा मसुदा तयार करा.

**प्र.3)** शेत जमिनीच्या बाबत दाखल झालेल्या करार निश्चित पालनासाठी दाव्यामध्ये जबाब दाखल करा व मसुद्यात प्रतिदाव्याचा समावेश असावा.

**प्र.4)** श्री एफ (घरमालक) यांनी श्री के (भाडेकरू) भाड्याची जागा रिकाम करण्यास तयार नव्हते म्हणून त्यांना बेदम मारहाण केली श्री के (भाडेकरू) च्या वतीने फौजदारी तक्रारीचा मसुदा तयार करा.

**प्र.5)** भारतीय राज्यघटनेच्या कलम 14 अंतर्गत मुंबई उच्च न्यायालयात दाखल करण्यासाठी रिट ऑफ मॅनडॅमसचा मसुदा तयार करा.

**प्र.6)** हिंदू संयुक्त कुटुंब मालमत्तेच्या वाटा आणि विभाजनाच्या अधिकथनासाठी दाव्याचा मसुदा तयार करा.

**प्र.7)** नागरी क्षेत्रातील खुल्या जमिनीच्या विक्री करारावर हरकती मागवण्यासाठी पब्लिक नोटीस तयार करा.

**प्र.8)** प्रवर्तक आणि बिल्डरचा व्यवसाय सुरू करू इच्छिणाऱ्या चार व्यक्तींमध्ये भागीदारी कराराचा मसुदा तयार करा.

**प्र.9)** श्रीमती वाय यांना त्यांची स्थावर मालमत्ता अनाथाश्रमाला भेट देण्याचा मानस आहे. त्यासाठी बक्षीस पत्राचा मसुदा तयार करा.

**प्र.10)** कोणत्याही तीन वर मसुदे लिहा.

**[3×5=15]**

- अ) इच्छापत्र
- ब) प्रतिज्ञापत्र
- क) CPC च्या U/s 80 खालील नोटीस
- ड) पोचपावती
- इ) नुकसानभरपाई बाँड





Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8889**

[Total No. of Pages : 4

[6102]-245

**Third Year LL.B. (Three Year Course)**  
**LO - 0905: LAW ON EDUCATION**  
**(2017 Pattern) (Semester - V)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C Each question in Part C is for 5 marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

- Q1)** Discuss in detail the provisions relating to Free and Compulsory education for children.
- Q2)** Discuss the salient features and the preventive measures of ragging at institutional level provided under the UGC Regulations on Curbing the Menace of Ragging in Higher Educational Institutions, 2009.
- Q3)** Explain the object and application of the Maharashtra Educational Institutions (Prohibition of Capitation Fee) Act, 1987.
- Q4)** How Government Controls over the Universities and Educational Institutions? Explain in detail.
- Q5)** Discuss the salient features of the Maharashtra Public Universities Act, 2016.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

- Q6)** Explain the duties relating to question papers on various stages under the Maharashtra Prevention of Malpractices in Examination Act, 1982.
- Q7)** “Art 12 of the Constitution has greater impact & influence on the Educational Institutions in India.” Comment.
- Q8)** State the scope and object of the Right to Free and compulsory Education Act 2009. Also, discuss duties of the Appropriate government, Local Authority and parents under the Act.
- Q9)** Discuss the role of Governor and the state government as controllers in the matter of implementing Educational policy through universities in the state.

**PART - C**

**Q10)** Write Short notes (any three). **[3×5=15]**

- a) Powers, functions and role of authorities of Maharashtra Government in Higher Education.
- b) Grievances of Teachers & Employees under the Maharashtra Public Universities Act, 2016.
- c) UGC Regulations on ragging prohibition in Higher Educational Institution.
- d) Right of UGC to confer Degree.
- e) Regulation Fees.



Total No. of Questions : 10]

P8889

[6102]-245

Third Year LL.B. (Three Year Course)  
LO - 0905: LAW ON EDUCATION  
(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणतेही तीन प्रश्नांचे उत्तर द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
  - 2) भाग-ब मधील कोणतेही दोन प्रश्नांचे उत्तर द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
  - 3) भाग-क मधील कोणतेही तीन प्रश्नांचे उत्तर द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) मुलांसाठी मोफत आणि सक्तीच्या शिक्षणाशी संबंधित तरतुदींची सविस्तर चर्चा करा.

प्र.2) उच्च शैक्षणिक संस्थांमध्ये रॅगिंगच्या धोक्याला आळा घालण्यासाठी विद्यापीठ अनुदान आयोग 2009 नियमांतर्गत प्रदान केलेल्या संस्था स्तरावर रॅगिंगची ठळक वैशिष्ट्ये आणि प्रतिबंधात्मक उपायांची चर्चा करा.

प्र.3) महाराष्ट्र शैक्षणिक संस्था 'कॅपिटेशन फी' बंदी कायदा, 1987 ची वस्तुस्थिती आणि उपयोगिता स्पष्ट करा.

प्र.4) विद्यापीठे आणि शैक्षणिक संस्थांवर सरकारचे कशा प्रकारे नियंत्रण आहे हे तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्र.5) महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम 2016 च्या ठळक वैशिष्ट्यांबाबत चर्चा करा.

**प्र.6)** महाराष्ट्र परिक्षा (गैरप्रकार प्रतिबंध) कायदा, 1982 अंतर्गत प्रश्न पत्रिकेबाबत असलेल्या विविध स्तरावरील जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.

**प्र.7)** संविधानाच्या कलम 12 चा भारतातील शैक्षणिक संस्थांवर अधिकच प्रभाव व परिणाम आहे. टिप द्या.

**प्र.8)** मोफत आणि सक्तीच्या शिक्षणाच्या अधिकार अधिनियम 2009 ची व्याप्ती व उद्देश स्पष्ट करा. सरकार, स्थानिक संस्था व पालक यांच्या जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.

**प्र.9)** राज्यातील विद्यापीठांना शैक्षणिक धोरण लागू करण्याबाबत राज्यपाल व राज्य सरकार यांच्या भूमिकेवर चर्चा करा.

**भाग-क**

**प्र.10)** टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन)

**[3×5=15]**

- अ) उच्च शिक्षण विभाग महाराष्ट्र अंतर्गत अधिकारी व त्यांची कार्ये, अधिकार व भूमिका स्पष्ट करा.
- ब) महाराष्ट्र सार्वजनिक विद्यापीठ अधिनियम 2016 अंतर्गत शिक्षक आणि इतर कर्मचारी यांच्या तक्रारी
- क) उच्च शैक्षणिक संस्थांमध्ये रॅगिंग प्रतिबंधावरील युजीसीचे नियम
- ड) पदवी प्रदान करण्याचा UGC चा अधिकार
- इ) नियमन शुल्क



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8890**

[6102]-246

[Total No. of Pages : 4

**Third Year LL.B. (Three Years Course)**

**LO - 0906 : (B) PRINCIPLES OF TAXATION LAW**

**(2017 Pattern) (Semester - V)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

**Q1)** Define 'Tax'. Explain the advantages and Disadvantages of Direct and Indirect Taxes.

**Q2)** Explain the significance of 101<sup>st</sup> Amendment of the Constitution of India.

**Q3)** What do you understand by "Income from Other sources"? State any five incomes which are included under this head.

**Q4)** Define Salary. Explain the incomes which comes under Salary.

**Q5)** Define Allowances. Explain fully taxable, partly taxable and fully exempted allowances.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

**Q6)** Explain the provisions of supply of services when the supplier is in India & the recipient is outside India. Explain applicability of GST on such transactions with example.

**Q7)** Define the following terms under Income Tax Act, 1961.

- a) Deemed to be let out House Property.
- b) Self-occupied House Property.

**Q8)** What is Base Year? Explain the provisions relating to Base Year Revenue under GST (compensation to state) Act, 2017.

**Q9)** Define 'Agricultural Income'. Discuss Income which are not considered as Agricultural incomes.

**PART - C**

**Q10)** Write Short notes (any three).

**[3×5=15]**

- a) Capital expenditure and revenue expenditure
- b) Place of Supply
- c) Financial Year
- d) UIN holder under GST
- e) Capital Gain

→ → →

Total No. of Questions : 10]

**P8890**

[6102]-246

**Third Year LL.B. (Three Years Course)**

**LO - 0906 : (B) PRINCIPLES OF TAXATION LAW**

**(2017 Pattern) (Semester - V)**

**(मराठी रूपांतर)**

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांसाठी आहे.
  - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांसाठी आहे.
  - 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांसाठी आहे.

**भाग-अ**

**[3×15=45]**

**प्र.1)** 'कर' परिभाषित करा. प्रत्यक्ष आणि अप्रत्यक्ष करांचे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा.

**प्र.2)** भारतीय संविधानाच्या 101 व्या दुरुस्तीचे महत्त्व स्पष्ट करा.

**प्र.3)** "इतर स्रोतांकडून मिळणारे उत्पन्न" म्हणजे काय? या शीर्षकाखाली समाविष्ट असलेले कोणतेही पाच उत्पन्न सांगा.

**प्र.4)** पगार परिभाषित करा. या शीर्षकाखाली समाविष्ट असलेले उत्पन्न सांगा.

**प्र.5)** भत्ते परिभाषित करा. पूर्णतः करपात्र, अंशतः करपात्र आणि पूर्णतः सुट मिळालेले भत्ते स्पष्ट करा.

**प्र.6)** पुरवठादार भारतात असतो आणि प्राप्तकर्ता भारताबाहेर असतो तेव्हा सेवा पुरवठ्याच्या तरतुदी स्पष्ट करा. उदाहरणासह अशा व्यवहारांवर GST लागू होण्याचे स्पष्ट करा.

**प्र.7)** आयकर कायदा, 1961 अंतर्गत खालील अटी परिभाषित करा.

अ) घराच्या मालमत्तेला भाडेत आले आहे असे मानले जाते.

ब) स्वतःच्या ताब्यात असलेली घराची मालमत्ता.

**प्र.8)** आधारभूत वर्ष म्हणजे काय? GST (राज्याला भरपाई) अधिनियम, 2017 अंतर्गत आधारभूत वर्षाच्या महसुलाशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

**प्र.9)** 'कृषी उत्पन्न' ची व्याख्या करा. कृषी उत्पन्न म्हणून विचारात न घेतलेल्या उत्पन्नाची चर्चा करा.

**प्र.10)** कोणत्याही तीन टीपा लिहा.

[3×5=15]

अ) भांडवली खर्च आणि महामूल खर्च

ब) पुरवठ्याचे ठिकाण

क) आर्थिक वर्ष

ड) GST अंतर्गत UIN धारक

इ) भांडवली नफा

→ → →



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8891**

[6102]-247

[Total No. of Pages : 4

**Third Year LL.B. (Three Year Law Course)**

**LO - 0907 (C) : LAW OF FORENSIC SCIENCE**

**(2017 Pattern) (Semester - V)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C Each question in Part C is for 5 marks.*

**PART - A**

**Answer the following questions in detail (Any Three)**

**[3×15=45]**

- Q1)** What is Cyber Crime? Explain the role and importance of Cyber forensics in Crime Investigation along with evidentiary value of Digital Evidence in the Court of Law.
- Q2)** Define Firearm under the various Acts. Explain in detail the types of firearms, Evidence collection and Evidentiary value of firearm examination.
- Q3)** What is 'Brain Fingerprinting'? Explain underlying principle, Importance of brain mapping, its use in criminal investigation and its Evidentiary Value in the court of law.
- Q4)** Explain the meaning and scope of Ballistics. Explain the role of a ballistics expert, his opinion and admissibility of such opinion in the Court of Law.
- Q5)** What is 'Narcoanalysis'? Explain Scientific Theory behind narcoanalysis, Precautions before conducting the tests, its Importance in criminal investigation and its evidentiary value in Court of Law.

**P.T.O.**

## PART - B

Answer the following questions in detail (Any Two)

[2×10=20]

**Q6)** What is 'Polygraph Test'? Explain its application and utility along with Legal and Constitutional Status in India.

**Q7)** Explain the following:

- a) Digital and Video Recordings
- b) CCTV Cameras.

**Q8)** Explain Right to Privacy and Right against Self Incrimination with leading cases.

**Q9)** Explain the Meaning and Sources of Questioned Documents. Explain the Handwriting analysis with respect to the documents and Evidentiary Value of the opinion of Handwriting expert.

## PART - C

**Q10)** Write short notes on the following. (Any Three)

[3×5=15]

- a) Autopsy.
- b) Exhumation.
- c) Relevancy of Expert's Opinion.
- d) Medical Evidences and Medical witnesses.
- e) Forensic Detection Dogs.



Total No. of Questions : 10]

P8891

[6102]-247

Third Year LL.B. (Three Year Law Course)

LO - 0907 (C) : LAW OF FORENSIC SCIENCE

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नास 15 गुण आहेत.
  - 2) भाग-ब मधील कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नास 10 गुण आहेत.
  - 3) भाग-क मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नास 5 गुण आहेत.

**भाग-अ**

खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन)

[3×15=45]

- प्र.1) सायबर गुन्हा म्हणजे काय? न्यायालयीन कामकाजात डिजिटल पुराव्याचे कायदेशीर महत्त्व व सायबर फॉरेंसिकची भूमिका स्पष्ट करा.
- प्र.2) विविध कायद्यांतर्गत बंदुकीची व्याख्या सांगा. बंदुकांचे प्रकार, पुरावे संकलन आणि बंदुक तपासणीचे पुरावे मूल्य तपशीलवार सांगा.
- प्र.3) 'ब्रेन फिंगरप्रिंटिंग' म्हणजे काय? अंतर्निहित तत्त्व, ब्रेन मॅपिंगचे महत्त्व, गुन्हेगारी तपासात त्याचा वापर आणि न्यायालयीन कामकाजात त्याचे पुरावे मूल्य स्पष्ट करा.
- प्र.4) बॅलिस्टिक्सचा अर्थ आणि व्याप्ती स्पष्ट करा. बॅलिस्टिक्स तज्ञाची भूमिका, त्याचे मत आणि न्यायालयीन कामकाजात अशा मताची स्वीकृती स्पष्ट करा.
- प्र.5) 'नार्कोअॅनालिसिस' म्हणजे काय? नार्कोविश्लेषणा मागील वैज्ञानिक सिद्धांत, चाचण्या घेण्यापूर्वी घ्यावयाची खबरदारी, गुन्हेगारी तपासात त्याचे महत्त्व आणि न्यायालयातील त्याचे पुरावे मूल्य स्पष्ट करा.

**भाग-ब**

खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

[2×10=20]

प्र.6) 'पॉलीग्राफ टेस्ट' म्हणजे काय? भारतातील कायदेशीर आणि घटनात्मक स्थितीसह त्याचा उपयोग आणि उपयोगिता स्पष्ट करा.

प्र.7) खालील गोष्टी स्पष्ट करा :

- अ) डिजिटल आणि व्हिडिओ रेकॉर्डिंग
- ब) सीसीटीव्ही कॅमरे

प्र.8) गोपनीयतेचा अधिकार आणि स्वतःच्या आरोपाविरूद्धचा हक्क महत्वपूर्ण दाव्यासह स्पष्ट करा.

प्र.9) प्रश्नांकित कागदपत्रांचा अर्थ आणि स्रोत स्पष्ट करा. हस्तलेखन तज्ञांच्या मताचे कागदपत्र आणि पुरावा मूल्याच्या संदर्भात हस्तलेखन विश्लेषण स्पष्ट करा.

**भाग-क**

प्र.10) खालील टिपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[3×5=15]

- अ) शवविच्छेदन
- ब) उत्खनन
- क) तज्ञांच्या मताचे महत्त्व
- ड) वैद्यकीय पुरावे आणि वैद्यकीय साक्षीदार
- इ) न्यायवैद्यक शोध श्वान



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P9703**

[6102]-248

[Total No. of Pages : 4

Third Year LL.B. (Three Year Course)

**LO 0908 : LAND LAWS - I  
(2017 Pattern) (Semester -V)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each for 15 Marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each for 10 Marks.*
- 3) *Write three short notes from Part C. Each for 05 Marks.*

**PART-A**

Answer the following questions in detail (Any Three).

**[3×15=45]**

- Q1)** What are the special provisions under the Maharashtra Rent Control Act, 1999 for recovery of possession in certain cases under section 23 and 24 of the Act?
- Q2)** Explain the objectives and the application of the RERA. Elaborate the salient features of The Real Estate (Regulation and Development) Act, 2016.
- Q3)** Define Apartment. What are the contents of declaration and procedure of registration given under The Maharashtra Apartment Ownership Act, 1970?
- Q4)** Define Development plan. Write a detailed note on Content of Development Plan & its implementation given under The Maharashtra Regional and Town Planning Act, 1966.
- Q5)** Explain in detail the Composition, Power and Functions of the Real Estate Regulatory Authority under The Real Estate (Regulation and Development) Act, 2016.

**P.T.O.**

**PART - B**

Answer the following questions in detail (Any Two).

[2×10=20]

- Q6)** Explain the objects and application of The Maharashtra Ownership Flats Act, 1963. What is the procedure of registration of flat purchase agreement and what is the effect of non-registration of Agreement?
- Q7)** What is Relief against Forfeiture available under section 15 of the Maharashtra Rent Control Act?
- Q8)** What are the obligations of the promoter in respect of information contained in the advertisement of prospectus issued by him for any real estate project under the Real Estate (Regulation & Development) Act, 2016?
- Q9)** Define Tenant. Write a detailed note on prohibition on subletting, assignment or transfer.

**PART - C**

**Q10)** Write Short Notes (Any three):

[3×5=15]

- a) Real Estate Agent
- b) Competent authority under the Maharashtra Rent Control Act, 1999
- c) Standard Rent
- d) Rights and duties of allottees under the Immovable Property (Regulation and Development) Act, 2016.
- e) Essential supplies and services under The Maharashtra Ownership Flats Act, 1963.



Total No. of Questions : 10]

**P9703**

[6102]-248

Third Year LL.B. (Three Year Course)

**LO 0908 : LAND LAWS - I**

(2017 Pattern) (Semester -V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येकी 15 गुण.
  - 2) भाग-अ मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येकी 10 गुण.
  - 3) भाग-क मधील तीन टिपा लिहा. प्रत्येकी 05 गुण.

भाग - अ

खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे द्या. (कोणतेही तीन)

[3×15=45]

- प्र.1)** महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण अधिनियम, 1999 अन्वये कायद्याच्या कलम 23 आणि 24 अंतर्गत काही प्रकरणांमध्ये ताबा पुनर्प्राप्ती करण्यासाठी कोणत्या विशेष तरतुदा आहेत?
- प्र.2)** स्थावर संपदा (नियमन आणि विकास) कायदा, 2016 ची उद्दिष्टे आणि प्रारंभ स्पष्ट करा. स्थावर संपदा (नियमन आणि विकास) कायदा, 2016 ची ठळक वैशिष्ट्ये विस्तृत करा.
- प्र.3)** अपार्टमेंट व्याख्या करा. महाराष्ट्र अपार्टमेंट ओनरशिप अक्ट, 1970 अंतर्गत दिलेल्या घोषणा आणि नोंदणीची प्रक्रिया काय आहे?
- प्र.4)** विकास योजना व्याख्या करा. महाराष्ट्र प्रादेशिक आणि नगररचना अधिनियम, 1966 अंतर्गत दिलेल्या विकास आराखड्यातील मजकूर आणि त्याची अंमलबजावणी यावर तपशीलवार नोंद लिहा.
- प्र.5)** स्थावर संपदा (नियमन आणि विकास) कायदा, 2016 अंतर्गत स्थावर संपदा नियामक प्राधिकरणाची रचना, शक्ती आणि कार्ये तपशीलवार स्पष्ट करा.

भाग - ब

खालील प्रश्नांची तपशीलवार उत्तरे द्या (कोणतेही दोन)

[2×10=20]

**प्र.6)** महाराष्ट्र मालकी हक्काच्या सदनिका कायदा, 1963 चे उद्दिष्ट आणि लागू होण्याबाबत स्पष्ट करा. सदनिका खरेदी कराराच्या नोंदणीची प्रक्रिया काय आहे आणि कराराची नोंदणी न केल्याने काय परिणाम होतो?

**प्र.7)** महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण कायद्याच्या कलम 15 अंतर्गत समपहरण बाबत कोणते निवारक सहाय्यक उपलब्ध आहे?

**प्र.8)** स्थावर संपदा (नियमन आणि विकास) कायदा, 2016 अंतर्गत कोणत्याही स्थावर संपदा प्रकल्पासाठी जारी केलेल्या जाहिरात माहितीपत्रक संदर्भात प्रवर्तकाचे काय दायित्व आहेत?

**प्र.9)** भाडेकरू व्याख्या करा. पोटभाड्याने देणे, अभिहस्ताकण किंवा हस्तांतरणावरील प्रतिबंध यावर तपशीलवार नोट लिहा.

भाग - क

**प्र.10)** टिपा लिहा (कोणत्याही तीन)

[3×5=15]

अ) स्थावर संपदा एजंट

ब) महाराष्ट्र भाडे नियंत्रण अधिनियम, 1999 अंतर्गत सक्षम प्राधिकारी

क) प्रमाण भाडे

ड) स्थावर संपदा (नियमन आणि विकास) कायदा, 2016 अंतर्गत वाटपग्राहीचे अधिकार आणि कर्तव्ये

इ) महाराष्ट्र मालकी हक्काच्या सदनिका अधिनियम, 1963 अंतर्गत आवश्यक पुरवठा आणि सेवा.





Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8892**

[6102]-249

[Total No. of Pages : 4

**Third Year LL.B. (Three Year Course)**

**LO -0909 (E) : INTERNATIONAL LAW ON AIR, SPACE AND SEA  
(2017 Pattern) (Semester - V)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *All Parts are compulsory.*
- 2) *Answer any three questions from Part A Each question in Part A is for 15 marks.*
- 3) *Answer any two questions from Part B Each question in Part B is for 10 marks.*
- 4) *Answer any three questions from Part C Each question in Part C is for 5 marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

**Q1)** Discuss the Development and Importance of Air Law in the context of International Jurisprudence

**Q2)** What are the nature scope and Sources of International Air Law

**Q3)** Evaluate the nature, definition and scope of International Space Law

**Q4)** Space Law is regulated by various kinds of International Treaties? Discuss

**Q5)** Discuss different kinds of Sea recognized by International Law

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

**Q6)** Paris Convention is a comprehensive treaty regulating Air Navigation? Discuss

**Q7)** Explain the Role of International Civil Aviation Organization

**Q8)** Discuss the fundamental principles of Space Law

**Q9)** Explain the law relating to Protection of the space environment

**PART - C**

**[3×5=15]**

**Q10)a)** Passage through International Straits

b) Human Habitation on the Moon

c) The Registration Convention, 1975

d) Department of Space

e) Celestial Bodies



Total No. of Questions : 10]

P8892

[6102]-249

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LO -0909 (E) : INTERNATIONAL LAW ON AIR, SPACE AND SEA

(2017 Pattern) (Semester - V)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) प्रश्नपत्रिकेतील सर्व भाग सक्तीचे आहेत.
  - 2) भाग-अ मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नास 15 गुण आहेत.
  - 3) भाग-ब मधील कुठलेही दोन प्रश्न सोडवा भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नास 10 गुण आहेत.
  - 4) भाग-क मधील कुठलेही तीन प्रश्न सोडवा भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नास 5 गुण आहेत.

**भाग-अ**

**[3×15=45]**

**प्र.1)** आंतरराष्ट्रीय न्यायशास्त्राच्या दृष्टिकोनातून हवाई कायद्याचे विकास आणि महत्त्व विशद करा.

**प्र.2)** आंतरराष्ट्रीय हवाई कायद्याच्या स्वरूप व्याप्ती आणि विविध स्रोतांचे विवेचन करा.

**प्र.3)** आंतरराष्ट्रीय अंतराळ कायद्याची व्याख्या स्वरूप आणि व्याप्ती विशद करा.

**प्र.4)** आंतरराष्ट्रीय अंतराळ कायद्याचे नियमन करणाऱ्या विविध आंतरराष्ट्रीय करारनाम्यांचे विवेचन करा.

**प्र.5)** आंतरराष्ट्रीय कायद्याने मान्यता दिलेल्या विविध समुद्राच्या प्रकारची चर्चा करा.

**प्र.6)** पॅरिस करारनामा हा हवाई वाहतुकी संदर्भातील सर्वसमावेशक करारनामा आहे या विधानाची चर्चा करा.

**प्र.7)** आंतरराष्ट्रीय नागरी हवाई वाहतूक संघटनेचे कार्य विशद करा.

**प्र.8)** आंतरराष्ट्रीय अंतराळ कायद्याच्या मूलभूत तत्वांची चर्चा करा.

**प्र.9)** अंतराळातील पर्यावरण संवृक्षणासाठी असलेल्या विविध कायद्यांचे विश्लेषण करा.

**प्र.10) अ)** आंतरराष्ट्रीय सामुद्रधुनी तुन प्रवेश

ब) चंद्रावरील मानव अधिवास

क) नोंदणी संदर्भातील करारनामा 1975

ड) अंतराळ विभाग

इ) खगोलीय पिंड



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8893**

[Total No. of Pages : 4

[6102]-250

Third Year LL.B. (Three Year Course)

**LC 1001 : THE CRIMINAL PROCEDURE CODE**

**(2017 Pattern) (Semester -VI)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from part A. Each question carry 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from part B. Each question carry 10 marks.*
- 3) *Answer question no.10 from part C as directed. Question No.10 is for 15 marks.*

**PART-A**

**[3×15=45]**

- Q1)** Provide a brief explanation of how criminal courts are constituted under the Criminal Procedure Code, 1973.
- Q2)** Describe the provisions concerning the Trial of Summons cases by the Magistrate as per the Criminal Procedure Code, 1973.
- Q3)** Explain the provisions relating to arrest without warrant by the police officer under Criminal Procedure Code, 1973.
- Q4)** What are the provisions related to judgement under the Criminal Procedure Code, 1973? Please describe them in detail.
- Q5)** Explain the provisions relating to Plea bargaining under Criminal Procedure Code 1973.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

- Q6)** Explain the key provisions concerning Appeals under the Criminal Procedure Code, 1973, in a concise manner.
- Q7)** Explain the process outlined in the Criminal Procedure Code, 1973, to compel the appearance of a person before the court.
- Q8)** Under the Criminal Procedure Code, 1973, what are the provisions concerning the maintenance of a wife? Discuss.
- Q9)** Describe the provisions concerning the Trial of Warrant Cases by the Magistrate as per the Criminal Procedure Code, 1973.

**PART - C**

**[3×5=15]**

**Q10)** Write a note on any three.

- a) Cognisable and Non-cognisable offences
- b) Complaint to Magistrate
- c) Compoundable offence
- d) Arrest Warrant
- e) Search and Seizure



Total No. of Questions : 10]

**P8893**

[6102]-250

Third Year LL.B. (Three Year Course)

**LC 1001 : THE CRIMINAL PROCEDURE CODE**

(2017 Pattern) (Semester -VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
  - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
  - 3) प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा असून तो निर्देशाप्रमाणे सोडवा.

**भाग - अ**

[3×15=45]

**प्र.1)** क्रिमिनल प्रोसिजर कोड, 1973 अंतर्गत फौजदारी न्यायालये कशी स्थापन केली जातात याचे थोडक्यात स्पष्टीकरण द्या.

**प्र.2)** फौजदारी प्रक्रिया संहिता, 1973 नुसार न्यायदंडाधिकाऱ्यां कडून समन्स प्रकरणांच्या खटल्या संबंधीच्या तरतुदींचे वर्णन करा.

**प्र.3)** फौजदारी प्रक्रिया संहिता, 1973 अंतर्गत पोलिस अधिकाऱ्याने वॉरंटशिवाय अटक करण्यासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा.

**प्र.4)** फौजदारी प्रक्रिया संहिता, 1973 अंतर्गत निकालाशी संबंधित काय तरतुदी आहेत? कृपया त्यांचे तपशीलवार वर्णन करा.

**प्र.5)** फौजदारी प्रक्रिया संहिता 1973 अंतर्गत प्ली बार्गेनिंगशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.6) फौजदारी प्रक्रिया संहिता, 1973 अंतर्गत अपील संबंधित मुख्य तरतुदी संक्षिप्तपणे स्पष्ट करा.

प्र.7) एखाद्या व्यक्तीला न्यायालयासमोर हजर राहण्यास भाग पाडण्यासाठी क्रिमिनल प्रोसिजर कोड, 1973 मध्ये वर्णन केलेल्या प्रक्रियेचे स्पष्टीकरण करा.

प्र.8) फौजदारी प्रक्रिया संहिता, 1973 अंतर्गत, पत्नीच्या पालनपोषणाबाबत काय तरतुदी आहेत? चर्चा करा.

प्र.9) फौजदारी प्रक्रिया संहिता, 1973 नुसार दंडाधिकाऱ्यांकडून वॉरंट प्रकरणांच्या खटल्यासंबंधीच्या तरतुदींचे वर्णन करा.

प्र.10) कोणत्याही तीनवर टीप लिहा.

[3×5=15]

- अ) दखलपात्र आणि अदखलपात्र गुन्हे
- ब) दंडाधिकाऱ्यांकडे तक्रार
- क) तडजोड करण्यायोग्य गुन्हा
- ड) अटक वॉरंट
- इ) शोध आणि जप्ती





Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P9689**

[Total No. of Pages : 4

[6102]-251

Third Year LL.B. (Three Year Law Course)

**LO - 1002 : ADMINISTRATIVE LAW**

**(2017 Pattern) (Semester - VI) (Revised Syllabus)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from part A. Each question in part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from part B. Each question in part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C. Each question in part C is for 05 marks.*

**PART-A**

**[3×15=45]**

- Q1)** Discuss the evolution of Administrative Law in India and discuss its nature and scope with appropriate illustrations.
- Q2)** Critically examine the Development of Delegated Legislation with the reasons for the growth of Delegated legislation.
- Q3)** What is an Administrative Tribunal? Discuss nature need and growth of Administrative Tribunal in India.
- Q4)** Define Judicial Review and discuss the Grounds of Judicial Review with appropriate Judicial Pronouncement.
- Q5)** What are the Duties of Public Information Officer under RTI Act, 2005 & describe the procedure for obtaining information under RTI Act 2005.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

- Q6)** What is Doctrine of Separation of Power? How it is incorporated in Indian constitution.
- Q7)** Discuss in Brief the Sovereign & non-sovereign functions the State with the help of appropriate Judicial Decision.
- Q8)** What do you understand by the term Natural Justice? What is the scope of the rule of Audi Alteram Partem?
- Q9)** Explain Doctrine of legitimate expectations and Doctrine of Proportionality with proper illustrations.

**PART - C**

**Q10)** Write short notes. (Any three)

**[3×15=45]**

- a) Significance of the Lokpal and lokayuktas Act. 2013.
- b) Liability of Public and Private Corporations.
- c) Central Vigilance Commission
- d) Rule of Law.
- e) Contractual liability of government.

\* \* \*

Total No. of Questions : 10]

P9689

[6102]-251

Third Year LL.B. (Three Year Law Course)

LO - 1002 : ADMINISTRATIVE LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI) (Revised Syllabus)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग - अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग - अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहे.
  - 2) भाग - ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहे.
  - 3) भाग - क मधील प्रश्न क्रमांक 10 मध्ये दिलेल्या सूचनेनुसार प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग - क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहे.

भाग - अ

[3×15=45]

- प्र.1) भारतातील प्रशासकीय कायद्याच्या उत्क्रांतीबद्दल चर्चा करा आणि त्याचे स्वरूप आणि व्याप्ती यावर योग्य चित्रांसह चर्चा करा.
- प्र.2) प्रत्यायोजित कायद्याच्या वाढीच्या कारणांसह प्रत्यायोजित कायद्याच्या विकासाचे गंभीरपणे परीक्षण करा.
- प्र.3) प्रशासकीय न्यायाधिकरण म्हणजे काय? भारतातील प्रशासकीय न्यायाधिकरणाची निसर्गाची गरज आणि वाढ यावर चर्चा करा.
- प्र.4) न्यायिक पुनरावलोकन परिभाषित करा आणि योग्य न्यायिक निर्णयांसह न्यायिक पुनरावलोकनाच्या कारणांवर चर्चा करा.
- प्र.5) RTI कायदा 2005 अंतर्गत सार्वजनिक माहिती अधिकारी ची कर्तव्ये काय आहेत आणि RTI कायदा 2005 अंतर्गत माहिती मिळविण्याच्या प्रक्रियेचे वर्णन करा.

प्र.6) शक्ति पृथक्करणाचा सिद्धांत काय आहे? भारतीय संविधानात ते कसे समाविष्ट केले आहे?

प्र.7) योग्य न्यायिक निर्णयाच्या मदतीने राज्याच्या सार्वभौम आणि अ-सार्वभौम कार्याची थोडक्यात चर्चा करा.

प्र.8) नैसर्गिक न्याय या शब्दाने तुम्हाला काय समजते? ऑडी अल्टरम पार्टमच्या नियमाची व्याप्ती काय आहे?

प्र.9) कायदेशीर अपेक्षांचा सिद्धांत आणि समानतेचा सिद्धांत योग्य उदाहरणांसह स्पष्ट करा.

प्र.10) खालीलपैकी कोणत्याही तीन टिपा लिहा:

[3×5=15]

- अ) लोकपाल आणि लोकायुक्त कायदा, 2013 चे महत्त्व
- ब) सार्वजनिक आणि खाजगी कॉर्पोरेशनचे दायित्व
- क) केंद्रीय दक्षता आयोग
- ड) कायद्याचे राज्य
- इ) सरकारचे कंत्राटी दायित्व

\* \* \*

Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

P-8894

[Total No. of Pages : 4

[6102]-252

**Third Year LL.B.**

**Three Years Law Course**

**LC - 1003 : COMPANY LAW**

**(2017 Pattern) (Semester - VI)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any THREE questions from part A. Each question in part A carries 15 marks.*
- 2) *Answer any TWO questions from Part B. Each question in part B carries 10 marks.*
- 3) *Answer question no. 10 from Part C as directed. Each question in part C carries 05 marks.*

**PART - A**

**[3 × 15 = 45]**

- Q1)** “A Company is an artificial person created by law with a perpetual succession and a common seal”. Comment and justify with the help of case laws.
- Q2)** Explain the types of Companies. Elaborate the rights and privileges of a Private Company under the Companies Act, 2013.
- Q3)** What is Lifting of Corporate Veil? State the statutory provisions under which Corporate Veil may be lifted.
- Q4)** Define Public Company. State the procedure for conversion of a public company into a private company.
- Q5)** Explain in detail the types of meetings. Discuss the requisites of a Valid meeting with the help of case laws.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2 × 10 = 20]**

- Q6)** What is the doctrine of 'Indoor Management'? Discuss the exceptions to Indoor Management
- Q7)** Who can be a director? State the various modes of appointing a director of a public company.
- Q8)** Explain in detail the statutory duties of a director of a company.
- Q9)** Explain the Composition and Powers of National Company Law Tribunal.

**PART - C**

**[3 × 5 = 15]**

**Q10)** Write short notes on any three.

- a) Independent Director
- b) Doctrine of Constructive Notice
- c) Winding Up
- d) Kinds of Shares
- e) Memorandum of Association



Total No. of Questions : 10]

P-8894

[6102]-252

Third Year LL.B.

Three Years Law Course

LC - 1003 : COMPANY LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास ]

[ एकूण गुण : 80

सूचना :

- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्नाला 15 गुण आहेत.
- 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्नाला 10 गुण आहेत.
- 3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्नाला 5 गुण आहेत.

भाग - अ

[3 × 15 = 45]

- प्रश्न 1)** “कंपनी ही कायद्याने शाश्वत उत्तराधिकार आणि सामान्य शिक्का असलेली एक कृत्रिम व्यक्ती आहे”. टिप्पणी करा आणि केस कायद्याच्या मदतीने समर्थन करा.
- प्रश्न 2)** कंपन्यांचे प्रकार स्पष्ट करा. कंपनी कायदा, 2013 अंतर्गत खाजगी कंपनीचे अधिकार आणि विशेषाधिकार विस्तृत करा.
- प्रश्न 3)** कॉर्पोरेट बुरखा उचलणे म्हणजे काय? वैधानिक तरतुदी सांगा ज्या अंतर्गत कॉर्पोरेट बुरखा उचलला जाऊ शकतो.
- प्रश्न 4)** सार्वजनिक कंपनीची व्याख्या करा. सार्वजनिक कंपनीचे खाजगी कंपनीत रूपांतर करण्याची प्रक्रिया सांगा.
- प्रश्न 5)** बैठकांचे प्रकार तपशीलवार सांगा. केस कायद्यांच्या मदतीने वैध बैठकीच्या आवश्यक गोष्टींवर चर्चा करा.

- प्रश्न 6) 'इनडोअर मॅनेजमेंट' चा सिद्धांत काय आहे? इनडोअर मॅनेजमेंटच्या अपवादांची चर्चा करा.
- प्रश्न 7) कंपनीचे संचालक कोण असू शकते? सार्वजनिक कंपनीचे संचालक नियुक्त करण्याच्या विविध पद्धती सांगा.
- प्रश्न 8) कंपनीच्या संचालकाची वैधानिक कर्तव्ये तपशीलवार सांगा.
- प्रश्न 9) राष्ट्रीय कंपनी कायदा न्यायाधिकरणाची रचना आणि अधिकार स्पष्ट करा.

- प्रश्न 10) कोणत्याही तीनवर लहान नोट्स लिहा.
- अ) स्वतंत्र संचालक
- ब) विधायक सूचना सिद्धांत
- क) वाइडिंग अप
- ड) शेअर्सचे प्रकार
- इ) मेमोरॅंडम ऑफ असोसिएशन





Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8895**

[Total No. of Pages : 4

[6102]-253

**Third Year LL.B. (Three Years Course)**

**LO - 1005 : (A) ELECTION LAW**

**(2017 Pattern) (Semester - VI)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

- Q1)** Comment on Jurisdiction of High Court in election petitions. Also elaborate the procedure for withdrawal of election commission.
- Q2)** Discuss at length various electoral reforms with special reference to reforms relating to disqualifications attached due to Office of profit as well as reforms pertaining to transparency in election process in India in the light of judicial activism.
- Q3)** What is delimitation in election? Critically evaluate the principle of 'one vote one value' in the light of laws on delimitation of constituencies for House of People and State Assembly.
- Q4)** Critically evaluate provisions relating to poll under Representation of Peoples Act 1951. Comment on role of media with respect to exit poll.
- Q5)** Explain statutory provisions pertaining to preparation and revision of electoral roll. What is the procedure relating to claims and objections of electoral roll?

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

- Q6)** Explain Historical perspectives of election in the light of various pre-constitutional laws in India.
- Q7)** Explain constitutional and legal provisions pertaining to election to the House of People and the Council of States.
- Q8)** Describe the procedure of registration with the election commission of associations and bodies as political parties. Also enumerate the conditions for recognition as a State party.
- Q9)** “Election commission is the only authority to decide disputes among rival groups or sections of a recognised political party staking claim to its name and symbol” Evaluate the Statement in the light of landmark Judgement of Supreme Court of Sadiq All and another vs. ECI in 1971.

**PART - C**

**[3×5=15]**

**Q10)** Write short note on any three.

- a) Modes of election
- b) Disqualification of representative after conviction
- c) Right to vote
- d) Importance of independence of Election Commission
- e) NOTA



Total No. of Questions : 10]

P8895

[6102]-253

Third Year LL.B. (Three Years Course)

LO - 1005 : (A) ELECTION LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 80

- सूचना :- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.  
2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.  
3) निर्देशानुसार भाग-क मधील प्रश्न क्रमांक 10 चे उत्तर द्या. प्रश्न क्रमांक 10 हा 15 गुणांचा आहे.

**भाग-अ**

[3×15=45]

- प्र.1)** निवडणूक याचिकांमध्ये उच्च न्यायालयाच्या अधिकारक्षेत्रावर टिप्पणी. तसेच निवडणूक आयोगाची माघार घेण्याची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- प्र.2)** न्यायिक सक्रियतेच्या प्रकाशात भारतातील निवडणूक प्रक्रियेतील पारदर्शकतेची संबंधित सुधारणा तसेच लाभाच्या कार्यालयामुळे जोडलेल्या अपात्रतेची संबंधित सुधारणांच्या विशेष संदर्भात विविध निवडणूक सुधारणांवर विस्तृत चर्चा करा.
- प्र.3)** निवडणुकीत परिसीमन म्हणजे काय? लोकसभेच्या आणि राज्य विधानसभेच्या मतदारसंघांच्या सीमांकन कायद्याच्या प्रकाशात 'एक मत एक मूल्य' या तत्वाचे गंभीरपणे मूल्यांकन करा.
- प्र.4)** लोकप्रतिनिधी कायदा 1951 अंतर्गत मतदानाशी संबंधित तरतुदींचे गंभीरपणे मूल्यांकन करा. एक्झिट पोलच्या संदर्भात मीडियाच्या भूमिकेवर टिप्पणी करा.
- प्र.5)** मतदार यादी तयार करणे आणि पुनरिक्षण करणे यासंबंधीच्या वैधानिक तरतुदी स्पष्ट करा. मतदार यादीतील दावे आणि हरकतींशी संबंधित प्रक्रिया काय आहे?

- प्र.6)** भारतातील विविध घटनापूर्व कायद्यांच्या प्रकाशात निवडणूकीचे ऐतिहासिक दृष्टीकोन स्पष्ट करा.
- प्र.7)** लोकसभेच्या आणि राज्यांच्या परिषदेच्या निवडणूकीशी संबंधित घटनात्मक आणि कायदेशीर तरतुदी स्पष्ट करा.
- प्र.8)** राजकीय पक्ष म्हणून संघटना आणि संस्थांच्या निवडणूक आयोगाकडे नोंदणी करण्याच्या प्रक्रियेचे वर्णन करा. तसेच राज्य पक्ष म्हणून मान्यता मिळण्याच्या अटीची गणना करा.
- प्र.9)** “प्रतिस्पर्धी गट किंवा मान्यताप्राप्त राजकीय पक्षाच्या नावावर आणि चिन्हावर दावा सांगणाऱ्या गटांमधील वादांवर निर्णय घेण्याचा एकमेव अधिकार निवडणूक आयोगाला आहे.” सादिक अली आणि अन्य विरुद्ध ECI 1971 यांच्या मधील सर्वोच्च न्यायालयाच्या ऐतिहासिक निकालाच्या प्रकाशात विधानाचे मूल्यमापन करा.

भाग-क

**प्र.10)** कोणत्याही तीन लहान नोट्स लिहा. [3×5=15]

- अ) निवडणूक पद्धती
- ब) दोषी ठरल्यानंतर प्रतिनिधीची अपात्रता
- क) मतदानाचा अधिकार
- ड) निवडणूक आयोगाच्या स्वातंत्र्याचे महत्त्व
- इ) NOTA



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8896**

[6102]-254

[Total No. of Pages : 4

**Third Year LL.B. (Three Year Law Course)**

**LO - 1006 : BANKRUPTCY AND INSOLVENCY LAW**

**(2017 Pattern) (Semester - VI)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

- Q1)** Discuss the Historical perspectives of insolvency and bankruptcy laws in India.
- Q2)** Explain the provisions related to liquidation process.
- Q3)** 'No civil court shall have jurisdiction in respect of any matter in which the Adjudicating Authority is empowered by, or under, this Code to pass any order.' Explain the provisions pertaining to Adjudicating Authorities for Corporate Persons under the Code in the light of this statement.
- Q4)** Explain the Insolvency and Bankruptcy Code vis-à-vis other related Legislations with special reference to The Recovery of Debts Due to Banks and Financial Institutions Act, 1993.
- Q5)** Explain in detail powers and functions of Insolvency and Bankruptcy Board of India.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

- Q6)** Explain the provisions pertaining to Insolvency Resolution and Liquidation Process for Individuals and Partnership Firms.
- Q7)** Discuss Offences and Penalties for Contravention of the Provisions by the creditor.
- Q8)** Explain UNCITRAL Model Law on Cross Border Insolvency.
- Q9)** Discuss the provisions related to Appeals under the Code.

**PART - C**

**Q10)** Short notes : (any three)

**[3×5=15]**

- a) Financial product and financial services
- b) Insolvency and Bankruptcy Fund.
- c) Information Utilities
- d) Corporate person
- e) Moratorium



Total No. of Questions : 10]

P8896

[6102]-254

Third Year LL.B. (Three Year Law Course)

LO - 1006 : BANKRUPTCY AND INSOLVENCY LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणतेही तीन प्रश्न उत्तर द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
  - 2) भाग-ब मधील कोणतेही दोन प्रश्न उत्तर द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
  - 3) भाग-क मधील कोणतेही तीन प्रश्न उत्तर द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

भाग-अ

[3×15=45]

प्र.1) भारतातील दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी कायद्यांचे ऐतिहासिक दृष्टिकोन वर चर्चा करा.

प्र.2) लिक्विडेशन प्रक्रियेशी संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.3) कोणत्याही दिवाणी न्यायालयाला या संहितेद्वारे किंवा त्याखालील कोणताही आदेश देण्याचा अधिकार असलेल्या कोणत्याही प्रकरणाच्या संदर्भात अधिकार क्षेत्र असणार नाही. या विधानासंबंधित संहितेखालील कॉर्पोरेट व्यक्तींसाठी निर्णय देणाऱ्या प्राधिकरणांशी तरतुदी स्पष्ट करा.

प्र.4) बँका आणि वित्तीय संस्था कर्जाची वसुली अधिनियम, 1993 या विशेष कायदे संदर्भासह दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी संहितेचे स्पष्टीकरण स्पष्ट करा.

प्र.5) दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी बोर्ड ऑफ इंडियाचे अधिकार आणि कार्ये तपशीलवार स्पष्ट करा.

**प्र.6)** व्यक्ती आणि भागीदारी संस्थांसाठी दिवाळखोरी ठराव आणि लिक्विडेशन प्रक्रिया संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

**प्र.7)** कर्जदाराने केलेल्या तरतुदींचे उल्लंघन केल्याबद्दल गुन्हे आणि दंड यांची चर्चा करा.

**प्र.8)** क्रॉस बॉर्डर दिवाळखोरीवर UNCITRAL मॉडेल कायदा स्पष्ट करा.

**प्र.9)** संहितेच्या अंतर्गत अपीलांशी संबंधित तरतुदींची चर्चा करा.

**भाग-क**

**प्र.10)** लहान नोट्स लिहा. (कोणत्याही तीन)

[3×5=15]

- अ) आर्थिक उत्पादन आणि वित्तीय सेवा
- ब) दिवाळखोरी आणि दिवाळखोरी निधी
- क) माहिती उपयुक्तता
- ड) कॉर्पोरेट व्यक्ती
- इ) अधिस्थगन





Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8897**

[6102]-255

[Total No. of Pages : 4

**Third Year LL.B. (Three Year Course)**

**LO - 1007 : COMPARATIVE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM**

**(2017 Pattern) (Semester - VI)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C Each question in Part C is for 5 marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

**Q1)** What is the difference between Comparative and International Criminal Justice System?

**Q2)** What are the main components of Criminal Justice System? Explain impact of Criminal Justice System on Indian Criminal Law?

**Q3)** Write a detail note on Trial in Islamic Legal Tradition.

**Q4)** Write a critical note on Community Policing.

**Q5)** What is Zero Tolerance Policing? How does it differ from other police strategies?

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

**Q6)** Write critical note on Death Penalty in USA and UK.

**Q7)** Explains in detail the role and functions of International Policing Institutions.

**Q8)** Explain pre-trial justice and the role of magistrate's custody in law and practice.

**Q9)** Write a Critical note on the Crime Control Model.

**PART - C**

**[3×5=15]**

**Q10)** Write short notes:

- a) Police Corruption
- b) Due process model
- c) Plea Bargaining System
- d) English Jury System
- e) Suspended Sentence System



Total No. of Questions : 10]

P8897

[6102]-255

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LO - 1007 : COMPARATIVE CRIMINAL JUSTICE SYSTEM

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
  - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
  - 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

**भाग-अ**

कोणतेही तीन प्रयत्न करा.

[3×15=45]

**प्र.1)** तुलनात्मक आणि आंतरराष्ट्रीय गुन्हेगारी न्याय प्रणालीमध्ये काय फरक आहे?

**प्र.2)** फौजदारी न्याय प्रणालीचे मुख्य घटक कोणते आहेत? फौजदारी न्याय व्यवस्थेचा भारतीय फौजदारी कायदा वरील प्रभाव स्पष्ट करा.

**प्र.3)** इस्लामिक कायदेशीर परंपरेतील खटल्याबद्दल तपशीलवार टीप लिहा.

**प्र.4)** कम्युनिटी पोलिसिंगवर एक गंभीर टीप लिहा.

**प्र.5)** झिरो टॉलरन्स पोलिसिंग म्हणजे काय? इतर पोलिस धोरणांपेक्षा ते वेगळे कसे आहे?

**भाग-ब**

कोणतेही दोन प्रयत्न करा.

[2×10=20]

प्र.6) यूएसए आणि यूके मधील मृत्यूदंडावर गंभीर टीप लिहा.

प्र.7) आंतरराष्ट्रीय पोलिसिंग संस्थांची भूमिका आणि कार्ये तपशीलवार स्पष्ट करतात.

प्र.8) खटलापूर्व न्याय आणि कायदा आणि व्यवहारात दंडाधिकारी कोठडीची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.9) क्राईम कंट्रोल मॉडेलवर एक गंभीर नोट लिहा.

**भाग-क**

प्र.10) टीपा लिहा. (कोणतेही तीन)

[3×5=15]

- अ) पोलिसांचा भ्रष्टाचार
- ब) देय प्रक्रिया मॉडेलमधील आरोपीचे अधिकार
- क) प्ली बार्गेनिंग सिस्टम
- ड) इंग्रजी ज्युरी प्रणाली
- इ) निलंबित वाक्य प्रणाली



Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8898**

[6102]-256

[Total No. of Pages : 4

**Third Year LL.B. (Three Year Course)**

**LO - 1008 : LAND LAWS - II**

**(2017 Pattern) (Semester - VI)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C Each question in Part C is for 5 marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

- Q1)** Explain the provisions pertaining to assessment and settlement of land revenue of agricultural lands under Maharashtra Land Revenue Code, 1956.
- Q2)** Explain in detail provisions relating to termination of tenancy on default of tenant. Discuss in detail reliefs available to the tenant against such termination.
- Q3)** What are Land Records? Explain in detail the particulars to be included in Records of Rights as per the provisions of the Maharashtra Land Revenue Code, 1966.
- Q4)** Discuss in detail powers of mamlatdar under Mamlatdars Act, 1906.
- Q5)** Critically evaluate provisions relating compensation for any land, acquired by the State Government for the purposes of The Maharashtra Agricultural Lands (Ceiling on Holdings) Act, 1961.

**P.T.O.**

**PART - B**

**[2×10=20]**

- Q6)** Discuss in detail power of State Government to assume management of landholder's estate.
- Q7)** Discuss the provisions of appeal, revision and review under Maharashtra Land Revenue Code.
- Q8)** What are the powers and functions of Consolidation Officer and Settlement Commissioner under The Maharashtra Prevention of Fragmentation and Consolidation of Holdings Act, 1947.
- Q9)** State and explain provisions relating to submission of returns and failure to submit returns under the Maharashtra Agricultural Lands (Ceiling on Holding) Act 1961.

**PART - C**

**Q10)** Write Short Notes on (Any Three)

**[3×5=15]**

- a) Encroachment on land
- b) Deemed tenants
- c) Right of tenant to exchange land
- d) Distribution of surplus land
- e) Crooked boundaries



Total No. of Questions : 10]

P8898

[6102]-256

Third Year LL.B. (Three Year Course)

LO - 1008 : LAND LAWS - II

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
  - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
  - 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.

**भाग-अ**

[3×15=45]

**प्र.1)** संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा शेतजमिनींच्या जमोन महसूलाचे मूल्यांकन आणि सेटलमेंट महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, 1956 अंतर्गत.

**प्र.2)** भाडेकरूच्या डिफॉल्टवर भाडेकरार संपुष्टात आणण्यासंबंधीच्या तरतुदी तपशीलवार स्पष्ट करा. अशा समाप्तीविरुद्ध भाडेकरूला उपलब्ध असलेल्या सवलतींची तपशीलवार चर्चा करा.

**प्र.3)** भूमी अभिलेख काय आहेत? महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, 1966 मधील तरतुदीनुसार अधिकारांच्या अभिलेखात समाविष्ट करा वयाच्या तपशीलांचे तपशीलवार वर्णन करा.

**प्र.4)** मामलतदार कायदा, 1906 अंतर्गत मामलतदारांच्या अधिकारांची तपशीलवार चर्चा करा.

**प्र.5)** महाराष्ट्र शेतजमिनी (होल्डिंग्सची कमाल मर्यादा) अधिनियम, 1961 च्या उद्देशाने राज्य सरकारने अधिग्रहित केलेल्या कोणत्याही जमिनीच्या नुकसान भरपाईशी संबंधित तरतुदींचे गंभीरपणे मूल्यांकन करा.

- प्र.6)** जमीनधारकाच्या मालमत्तेचे व्यवस्थापन स्वीकारण्यासाठी राज्य सरकारच्या अधिकारावर तपशीलवार चर्चा करा.
- प्र.7)** महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिते अंतर्गत अपील, पुनरीक्षण आणि पुनरावलोकनाच्या तरतुदींची चर्चा करा.
- प्र.8)** महाराष्ट्र प्रिव्हेन्शन ऑफ फ्रॉगमेंटेशन अँड कन्सोलिडेशन ऑफ होल्डिंग्स कायदा, 1947 अंतर्गत एकत्रीकरण अधिकारी आणि सेटलमेंट कमिशनरचे अधिकार आणि कार्ये काय आहेत?
- प्र.9)** महाराष्ट्र शेतजमिनी (होल्डिंगची कमाल मर्यादा) अधिनियम, 1961 अंतर्गत विवरणपत्रे सादर करणे आणि विवरणपत्रे सादर करण्यात अयशस्वी होणे यासंबंधीच्या तरतुदी स्पष्ट करा आणि स्पष्ट करा.

**भाग-क**

**प्र.10)** कोणत्याही तीन वर लहान नोट्स लिहा. [3×5=15]

- अ) जमिनीवर अतिक्रमण
- ब) भाडेकरू मानले
- क) जमीन अदलाबदल करण्याचा भाडेकरूचा हक्क
- ड) अतिरिक्त जमिनीचे वितरण
- इ) कुटिल सीमा





Total No. of Questions : 10]

SEAT No. :

**P8899**

[6102]-257

[Total No. of Pages : 4

**Third Year LL.B. (Three Years Course)**

**LO - 1009 : (E) HUMANITARIAN AND REFUGEE LAW  
(2017 Pattern) (Semester - VI)**

*Time : 3 Hours]*

*[Max. Marks : 80*

*Instructions to the candidates:*

- 1) *Answer any three questions from Part A. Each question in Part A is for 15 marks.*
- 2) *Answer any two questions from Part B. Each question in Part B is for 10 marks.*
- 3) *Answer any three questions from Part C. Each question in Part C is for 5 marks.*
- 4) *Figures to the rights indicate full marks.*

**PART - A**

**[3×15=45]**

- Q1)** Define International Humanitarian Law? Give a detailed note on the basic rules of international humanitarian law?
- Q2)** Explain in detail the provisions of the Geneva Conventions relating to the protection of Amelioration of Wounded, The Sick and The Shipwrecked under International Humanitarian Law.
- Q3)** Explain in detail the Jurisdiction, Powers and Functions of International Criminal Court. Discuss with the help of relevant case laws.
- Q4)** Give the detailed note on International Framework for Refugee Protection relating to
  - a) Asylum
  - b) Protection
  - c) Non-refoulement
- Q5)** 'The role National Human Rights Commission and Judiciary in Protecting Refugees' Rights is very essential' Discuss in the light of relevant Case laws.

***P.T.O.***

**PART - B**

**[2×10=20]**

- Q6)** What are War Crimes Tribunals? Explain its Working and functions.
- Q7)** What are the Protection available to Women and Children under International Humanitarian Law
- Q8)** Give detailed note on the Powers and Functions of the International Committee of the Red Cross (ICRC).
- Q9)** Explain the role of UNHCR in the protection and Promotion of Refugee Rights.

**PART - C**

**Q10)** Answer any three of the following Short notes. **[3×5=15]**

- a) Prisoners of War
- b) Human Rights and Refugees
- c) Asylum
- d) Punishment to War Crimes.
- e) Non-discrimination and Refugee' protection.



Total No. of Questions : 10]

P8899

[6102]-257

Third Year LL.B. (Three Years Course)

LO - 1009 : (E) HUMANITARIAN AND REFUGEE LAW

(2017 Pattern) (Semester - VI)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास/

/एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) भाग-अ मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-अ मधील प्रत्येक प्रश्न 15 गुणांचा आहे.
  - 2) भाग-ब मधील कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-ब मधील प्रत्येक प्रश्न 10 गुणांचा आहे.
  - 3) भाग-क मधील कोणत्याही तीन प्रश्नांची उत्तरे द्या. भाग-क मधील प्रत्येक प्रश्न 5 गुणांचा आहे.
  - 4) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवितात.

**भाग-अ**

[3×15=45]

- प्र.1)** आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायदा परिभाषित करा? आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायद्याच्या मूलभूत नियमांची तपशीलवार नोंद द्या?
- प्र.2)** आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायदांतर्गत जखमी, आजारी आणि जहाज कोसळलेल्यांच्या संरक्षणाशी संबंधित जिनिव्हा अधिवेशनातील तरतुदींचे तपशीलवार वर्णन करा.
- प्र.3)** आंतरराष्ट्रीय फौजदारी न्यायालयाचे अधिकार क्षेत्र, अधिकार आणि कार्ये तपशीलवार स्पष्ट करा. संबंधित केस कायद्यांच्या मदतीने चर्चा करा.
- प्र.4)** शरणार्थी संरक्षणासाठी आंतरराष्ट्रीय फ्रेमवर्क संबंधित तपशीलवार नोंद द्या.
- अ) आश्रय
  - ब) संरक्षण
  - क) नॉन-रिफ्युलेमेंटशी
- प्र.5)** निर्वासितांच्या हक्कांचे संरक्षण करण्यात राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोग आणि न्यायपालिकेची भूमिका अत्यंत आवश्यक आहे संबंधित केस कायद्यांच्या प्रकाशात चर्चा करा.

**प्र.6)** युद्ध गुन्हे न्यायाधिकरण काय आहेत? त्याचे कार्य आणि कार्ये स्पष्ट करा.

**प्र.7)** आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायद्यांतर्गत महिला आणि मुलांना कोणते संरक्षण उपलब्ध आहे.

**प्र.8)** इंटरनॅशनल कमिटी ऑफ द रेड क्रॉस (ICRC) च्या अधिकार आणि कार्यावर तपशीलवार नोंद द्या.

**प्र.9)** निर्वासित अधिकारांचे संरक्षण आणि संवर्धन करण्यात UNHCR ची भूमिका काय आहे?

**भाग-क**

**प्र.10)** खालीलपैकी कोणत्याही तीन लघु नोट्सची उत्तरे द्या.

[3×5=15]

- अ) युद्धकैदी
- ब) मानवी हक्क आणि निर्वासित
- क) आश्रय
- ड) युद्ध गुन्हांना शिक्षा
- इ) गैर-भेदभाव आणि निर्वासित संरक्षण

